

УДК 377, 378, 374; 377.4, 331.522:378.2:338.2(477)

№ держреєстрації 0122U202007

Інв. №

Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти»
Національна академія педагогічних наук України
вул. Січових Стрільців, 52-а, м. Київ, 04053; тел. (044) 484-10-96, ф. 481-38-00
E-mail: rector@umo.edu.ua Код ЄДРПОУ 35830447

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДЗВО «УМО»

доктор філософії, професор

_____ М.О. Кириченко

_____ 2025 р.

**ОСТАТОЧНИЙ ЗВІТ
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
РОБОТИ «ТРЕНДВОТЧІНГ РИНКУ ПРАЦІ В СИСТЕМІ
ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В
УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ»**

0122U202007

Науковий керівник НДР

докт.пед. наук, професор

директор БІНПО ДЗВО «УМО» _____ Вікторія СИДОРЕНКО

_____ (підпис)

Результати роботи розглянуто Вченою радою ДЗВО «УМО»,
протокол № 16 від «23» грудня 2025 р.

Рік завершення роботи 2025 р.

Підготовку звіту завершено 20.12.2025 р.

СПИСОК АВТОРІВ

Керівник НДР:

Директорка інституту,
докт. пед. наук, професор

_____
20.12.2025

Вікторія СИДОРЕНКО
(усі розділи звіту)

Відповідальні виконавці:

зав. каф. ПП та М
докт. екон. наук, доцент

_____
20.12.2025

Юлія ГЕРАСИМЕНКО
(2, 3 розділи)

зав. каф. ТНОП та ІО
канд. екон. наук, доцентка

_____
20.12.2025

Юлія Грибовська
(2,3 розділи)

Виконавці:

заступник директора
з навчальної роботи
канд. пед. наук, доцент

_____
20.12.2025

Володимир КУЛШОВ
(2 розділ)

вчений секретар,
докт. пед. наук, професор
Почесний академік НАПН України,
докт. псих. наук, професор

_____
20.12.2025

Ірина КУЧЕРЕНКО
(2 розділ)

професор кафедри ПП та М
докт. псих. наук, доцент

_____
20.12.2025

Алла КЛОЧКО
(2 розділ)

ст. викладач кафедри ПП та М

_____
20.12.2025

Ілля ПАХОМОВ
(2 розділ)

професор кафедри ПП та М
докт. пед. наук, професор

_____
20.12.2025

Лідія МАМЧУР
(2 розділ)

аспірант кафедри ПП та М

_____
20.12.2025

Олександр ГРИЦАН
(2 розділ)

аспірант кафедри ПП та М

_____
20.12.2025

Микола ПАВЛЕНКО
(2 розділ)

аспірант кафедри ПП та М

_____
20.12.2025

Тарас ШЕВЧЕНКО
(2 розділ)

ст. викладач
кафедри ТНОП та ІО

_____
20.12.2025

Андрій ГЕРЕВЕНКО
(2 розділ)

ст. викладач
кафедри ТНОП та ІО

_____
20.12.2025

Світлана ШЕВЧУК
(2 розділ)

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 83 с., 1 частина, 236 джерел.

Перелік ключових слів: безперервна освіта, система професійної (професійно-технічної) освіти, трендотчінг, освітній тренд, кваліфікаційна яма, кваліфікаційний розрив, ринок праці, структурне безробіття, навичка, soft skills, hard skills, конкурентоспроможний фахівець, флексибілізація організації праці, фрилансинг, тимчасова зайнятість, навчання впродовж життя, формальна освіта, неформальна освіта, е-навчання для працівників, ключові стейкхолдери, структура зайнятості, маркетинг освітніх послуг.

Об'єктом дослідження є процеси і важелі розбудови комплексної системи підготовки висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців у сфері вищої і професійної освіти для провідних галузей національного господарства на засадах трендотчінгу ринку праці та прогнозних тенденцій щодо його розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і науково-прикладних положень щодо підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері вищої і професійної освіти як базового імперативу підвищення конкурентоспроможності трудового потенціалу галузей й національної економіки для повоєнного відновлення України.

Мета дослідження полягає у вивченні новітніх тенденцій на ринку праці та освітніх послуг для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills та сфер діяльності, компетенцій для підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців в умовах повоєнного відновлення України.

Методи дослідження. Для досягнення мети, вирішення поставлених завдань і перевірки гіпотези дослідження використано комплекс взаємопов'язаних загальнонаукових методів:

– **теоретичні: аналіз і синтез; дедукції та індукції; узагальнення й системного аналізу** – із метою виявлення сутності досліджуваного феномену, виокремлення чинників, які впливають на підготовку компетентного, інноваційного, умотивованого, конкурентоспроможного на ринку праці фахівця; **класифікаційно-аналітичний** – для аналізу стану та умов функціонування сучасного ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення країни, визначення перспектив і тенденцій його розвитку; **абстрактно-логічний** – для визначення методологічних підходів до аналізу й оцінювання ринку праці та критеріїв конкурентоспроможності трудових ресурсів; **трендотчінговий аналіз** – для вивчення нових ринкових тенденцій, відстеження бізнес-чинників (попиту, пропозиції, умов рівноваги), аналізу освітніх трендів; **системно-історичний метод** – для типології наукових поглядів і підходів на природу і зміст професійної компетентності, навичок в історії філософсько-педагогічної думки; **метод термінологічного аналізу**, пов'язаний із визначенням категорійно-понятійного апарату

дослідження, розроблення його тезаурусу та здійснення його дефінітивного наповнення; **контент-аналіз нормативно-правових документів** у галузі освіти, науково-методичного забезпечення (навчально-тематичних планів, освітньо-професійних програм тощо) розвитку професійної компетентності педагога професійної і фахової передвищої освіти; **SWOT-аналіз** існуючої ситуації на ринку праці, основних освітніх трендів для підготовки і підвищення кваліфікації сучасного фахівця у сфері вищої і професійної освіти, з'ясування тенденцій і закономірностей, strengths (сильних сторін), weaknesses (слабких сторін), opportunities (можливостей) та threats (загроз); **абстрагування, ідеалізації, формалізації та системного узагальнення** – для систематизації і формулювання висновків, визначення напрямів подальшого дослідження проблеми;

– **емпіричні**: бесіда, опитування, анкетування, тестування, комп'ютерне діагностування на офіційному сайті БІНПО (режим доступу: binpo.com.ua), LMS «Профосвіта» (режим доступу: profosvita.org); **методологія дослідження Форсайт¹: метод сценаріїв** (визначення набору сценаріїв розвитку ситуації на ринку праці, що дозволяє з певним ступенем імовірності визначити можливі тенденції підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, взаємозв'язок між важелями, сформувати картину можливих станів ситуації під впливом тих чи інших чинників); **бенчмаркінг** (для вивчення діяльності конкурентів з метою використання їх позитивного досвіду у своїй діяльності; оцінка ефективності окремих функцій та процесів з метою виявлення відхилень і причин неефективності процесів); **метод Дельфі** (послідовне анкетування експертів та ключових стейкхолдерів та формуванні масиву інформації, що відображає окремі оцінки, які ґрунтуються як на логічному аналізі, так і на інтуїтивному досвіді); метод експертних панелей (експертні сценарії майбутнього, що розробляються на основі аналізу аналітичні та інформаційних джерел); **екстраполяція** (логіко-математична процедура, що дозволяє проектувати висновки, отримані відносно якоїсь частини об'єктів або явищ на всю сукупність, розповсюдження висновків, зроблених на основі поточних або минулих станів явища або процесу на їх майбутній стан); **аналіз силового поля** (дозволяє виявити рушійні сили та чинники, які, з одного боку, сприяють вирішенню проблеми, з іншого – протидіють); **діаграма Ісікави** (сприяє виявленню помилок, аналізу проблем, причин, що їх викликають, що дає можливість виявити ключові взаємозв'язки між різними чинниками, більш глибоко зрозуміти досліджувану проблему, сприяє визначенню головних негативних чинників та попередженню або усуненню їх дії); **кон'юнктурний аналіз** – для аналізу ситуації на ринку праці

¹ З урахуванням того, що в дослідженні важливо не тільки провести оцінку ситуації на ринку праці в контексті досліджуваної проблеми, а й розробити довгострокову стратегію їх усунення, буде використано **форсайт** як один із сучасних ефективних інструментів забезпечення сталого розвитку завдяки передбаченню майбутнього та його цілеспрямованому формуванню на основі декількох сценарних планів. Він відрізняється від традиційного, стандартного прогнозування тим, що орієнтований не стільки на розробку сценаріїв, скільки на вибір найбільш оптимальної альтернативи та здійснення заходів щодо реалізації обраного сценарію розвитку.

в контексті попиту, пропозиції та умов досягнення рівноваги, для аналізу чинників формування та зміни вимог щодо рівня конкурентоспроможності фахівців;

– *методи математичної статистики* – для обробки й узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи, встановлення залежності кількісних і якісних показників від упродовження експериментального чинника, визначення їх вірогідності і достовірності; *статистичних групувань* – для визначення рівня демографічної бази трудового потенціалу і ситуації на ринку праці; *економіко-математичного (у т.ч. економетричного) моделювання* – для моделювання і прогнозування тенденції трансформацій на ринку, що враховує еколого-соціально-економічні чинники. Для автоматизованої обробки даних емпіричних досліджень, побудови моделей, формування прогнозів та візуалізації отриманих результатів досліджень будуть використані можливості програм MS EXCEL.

Уперше розроблено, експериментально перевірено і впроваджено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатних фахівців у сфері вищої і професійної освіти; *проаналізовано* сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2020–2025 рр.) і *виявлено* новітні тенденції глобального і національного ринку праці та освітніх послуг, попит на компетентності, кваліфікації у сфері вищої і професійної освіти; описано параметри ринку праці за відповідними галузями для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців у сфері вищої і професійної освіти, маркетингу освітніх послуг; *вивчено* професійні орієнтири замовників освітніх послуг (первинний, вторинний і третинний ринок), роботодавців, учнівської молоді та їхні потреби в освітніх послугах, компетентностях; *досліджено* зовнішні (прямої і побічної дії) і внутрішні чинники (об’єктивні і суб’єктивні), які впливають на новітні тенденції ринку праці та освітніх послуг; здійснено градацію компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів; *розроблено* методіку врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні; *розроблено й експериментально апробовано* акметехнологічне науково-методичне забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації фахівців (монографія, цифровий програмно-методичний комплекс, онлайн-тезаурус навичок і компетентностей сучасного фахівця, регіональні карти ринку праці (професії і кваліфікації), атлас нових професій у сфері будівництва, енергоефективності, енергозбереження).

Уточнено зміст понять: «трендвотчінг», «освітній тренд», «кваліфікаційна яма», «кваліфікаційний розрив», «ринок праці», «структурне безробіття», «навичка», «soft skills», «hard skills», «конкурентоспроможний

фахівець», «флексибілізація організації праці», «фрилансинг», «тимчасова зайнятість», «навчання впродовж життя», «формальна освіта», «неформальна освіта», «е-навчання для працівників», «ключові стейкхолдери», «структура зайнятості», «маркетинг освітніх послуг».

Експериментально доведено дієвість комплексної системи короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатного фахівців у сфері вищої і професійної освіти в умовах повоєнного відновлення України.

Подальшого розвитку набули теоретичні і методичні засади професійно-педагогічної підготовки фахівців у сфері вищої і професійної освіти, основні науково-методичні підходи до підготовки і підвищення кваліфікації фахівців, маркетингу освітніх послуг.

За темою НДР «Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» (2022-2025, 0122U202007) підготовлено таку кількість продукції:

За темою НДР у 2023 року підготовлено 283 публікації:

офіційна продукція – 5; **наукова продукція** – 68: монографії – 5, публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of Science Core Collection) – 18, фахові видання – 35; міжнародні видання – 5; збірники конференцій – 5; матеріали в збірниках наукових праць – 121 (у т.ч. матеріали міжнародних конференцій – 41, матеріали всеукраїнських конференцій – 55, матеріали регіональних семінарів – 25); **навчальна продукція** – 88: навчальні посібники, підручники – 10, електронні навчальні курси – 33, цифрові програмно-методичні комплекси – 2, плани та освітні програми – 7, робочі програми та силабуси – 36; **виробничо-практична продукція** – 1 (у т.ч. методичні посібники- 1).

За темою НДР у 2024 році підготовлено 287 публікацій, зокрема:

офіційна продукція – 2; **наукова продукція** – 170: у тому числі монографії – 4; публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of Science Core Collection) – 12; фахові видання – 37; збірники конференцій – 4; матеріали в збірниках наукових праць – 113: у тому числі матеріали міжнародних конференцій – 45; матеріали всеукраїнських конференцій – 41; матеріали регіональних семінарів – 27; **навчальна продукція** – 115: у тому числі навчальні посібники, підручники – 12; електронні навчальні курси – 56; цифрові програмно-методичні комплекси – 1; плани та освітні програми – 4; робочі програми та силабуси – 42.

За темою НДР у 2025 році підготовлено 236 публікацій, зокрема:

офіційна продукція – 8; **наукова продукція** – 99: у тому числі монографії – 4; публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of Science Core Collection) – 2; **фахові видання** – 14; збірники конференцій – 6; матеріали в збірниках наукових праць – 73: у тому числі матеріали міжнародних конференцій – 34; матеріали всеукраїнських конференцій – 31; матеріали регіональних семінарів – 8; **виробничо-практична продукція** –

4; навчальна продукція – 125: у тому числі навчальні посібники, підручники – 17; електронні навчальні курси – 39; плани та освітні програми – 4; робочі програми та силабуси – 65.

За темою виконання НДР у період із 2023 по 2025 роки підготовлено 806 публікацій, зокрема:

офіційна продукція – 15; наукова продукція – 458: у тому числі монографії – 13; публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of Science Core Collection) – 32; фахові видання – 86; міжнародні видання – 5; збірники конференцій – 15; матеріали в збірниках наукових праць – 307: у тому числі матеріали міжнародних конференцій – 120; матеріали всеукраїнських конференцій – 127; матеріали регіональних семінарів – 60; **виробничо-практична продукція** – 5; **навчальна продукція** – 328: у тому числі навчальні посібники, підручники – 39; електронні навчальні курси – 128; цифрові програмно-методичні комплекси – 3; плани та освітні програми – 15; робочі програми та силабуси – 143.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 1

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ	10
ПЕРЕДМОВА.....	11
ВСТУП.....	18
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ «ТРЕНДВОТЧІНГ РИНКУ ПРАЦІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ».....	25
1.1. Загальні відомості.....	25
1.2 Календарний план виконання науково-дослідної роботи...	39
РОЗДІЛ II СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ.....	40
РОЗДІЛ III АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ РОЗРОБОК, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ.....	67
ВИСНОВКИ.....	80

СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України – БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ.

Державний стандарт України – ДСТУ.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти – ЗП(ПТ)О.

Змістовий модуль – ЗМ.

Інформаційно-комунікаційні технології – ІКТ.

Міністерство освіти і науки України – МОН України.

Науково-дослідна робота – НДР.

Науково-методичний центр професійно-технічної освіти – НМЦ ПТО.

Національна академія педагогічних наук України – НАПН України.

Національна рамка кваліфікацій – НРК.

Професійна (професійно-технічна) освіта – П(ПТ)О.

Цифрова компетентність – ЦК.

International Organization for Standardization, Міжнародна Організація зі Стандартизації, найбільший у світі розробник і поширювач міжнародних стандартів. ISO є мережею національних організацій зі стандартизації – ISO.

ПЕРЕДМОВА

Актуальність науково-дослідної роботи. Українська система вищої і професійної освіти постала в умовах воєнного стану перед низкою **викликів**: по-перше, *глобалізація*, що спонукає до жорсткої конкуренції у боротьбі за ресурси, у тому числі за кваліфіковані кадри; по-друге, *цифрова трансформація суспільства, автоматизація виробництва і штучний інтелект*, що суттєво перетворює якість і кількість доступних робочих місць, пришвидшує темпи професійної діяльності і розвитку освіти; по-третє, *демографічні зрушення та стрімка урбанізація*, зокрема зміна чисельності, вікового складу і розташування світового населення, значне зростання числа міського населення, що потребують швидкої адаптації закладів освіти до діяльності в нових демографічних і соціальних реаліях.

Упровадження у виробництво нового обладнання, цифрових технологій вимагає від фахівців нового осмислення діяльності, нетрадиційних підходів, уміння навчатися впродовж життя. У Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (Національна доповідь 2021) акцентовано увагу на тому, що викладачі і майстри виробничого навчання недостатньо володіють сучасними навичками, зокрема застосування інноваційних педагогічних технологій, розроблення й використання SMART-комплексів, розвитку кар'єрної, підприємницької, енергозберезувальної, здоров'язберезувальної, самоосвітньої та інших компетентностей, необхідних кваліфікованим робітникам в умовах сучасного ринку праці. Недостатня сформованість компетентностей і кваліфікацій працівників спричинена застарілими підходами до професійної психолого-педагогічної підготовки, нерозвиненістю технологічної і цифрової культури, навичок освітнього самоменеджменту, що потребує інноваційного науково-методичного супроводу підготовки і підвищення кваліфікації сучасних фахівців.

Ринок праці є одним із найважливіших складників економічної системи, що сприяє формуванню професійно-кваліфікаційної структури робочої сили та зумовлює розроблення заходів, спрямованих на досягнення максимального ефекту від використання наявного потенціалу робочої сили і створення конкурентних умов у сфері соціально-трудоких відносин.

У ринкових умовах дисбаланс між процесами виробництва, розподілу і споживання сприяє **виникненню деструктивних явищ на ринку праці**, що полягає у невідповідності між попитом на робочу силу та її пропозицією за галузями, регіонами, професійними групами, рівнем кваліфікації, що зумовлює існування таких явищ як *структурне безробіття, кваліфікаційна яма², кваліфікаційний розрив*. За даними Організації економічної співпраці та

---

² *Кваліфікаційна яма* – це ситуація на ринку праці, за якої компетенції працюючих або надлишкові, або недостатні для роботи, яку вони виконують (skills mismatch). Термін є не зовсім точним перекладом англійського терміну «skills mismatch», або «не відповідність кваліфікації».

розвитку, обсяг глобального трудового ресурсу на сьогодні складає близько 3,5 млрд. осіб. При цьому рівень компетенції майже кожного третього працівника або надмірний, або недостатній для того виду діяльності, яким він займається. Тобто понад 1,2 млрд. осіб у всьому світі займають посади, які не відповідають їх практичним навичкам. За оцінками експертів, до 2030 року кількість таких працівників має зрости ще на 100 мільйонів осіб. Фундаментальна причина кваліфікаційної ями, яка поширена в усіх країнах світу, – це дисбаланс між системою освіти та ринком праці: випускники закладів освіти не можуть знайти роботу за спеціальністю і йдуть працювати на посади, які не відповідають їхній кваліфікації.

В Україні на сьогодні спостерігається **структурний дисбаланс ринку праці**, за якого претенденти на робочі місця не володіють професійними компетенціями і навичками, що необхідні роботодавцям. Професійно-кваліфікаційний дисбаланс робочої сили є однією із складних проблем, що заважає ефективному функціонуванню вітчизняного ринку праці та його розвитку, особливо це відчувається на регіональних і локальних ринках праці. Цифровізація економіки та освіти, зміни в організації виробництва є ключовими чинниками, які призводять до зрушень у сфері трудових відносин і поширення нових форм зайнятості. Зміни в структурі та формах зайнятості впливають на систему цінностей сучасного працівника, поглиблюючи диференціацію на ринку праці.

Загальносвітовою тенденцією є довгострокове зниження частки зайнятих у сільському господарстві (з 40,1 % у 1999 р. до 33,3 % у 2011 р.), та постійне зростання зайнятості у сфері послуг (з 38,9 % у 1999 р. до 44,1 % у 2011 р.). Україна також розвивається відповідно до загальносвітових тенденцій. У 2021 році структура вакансій за видами економічної діяльності була такою: 17 % вакансій пропонувалося на підприємствах переробної промисловості; 17 % – у сфері сільського господарства; 14% – в оптовій та роздрібній торгівлі; 9 % – у сфері освіти; 8% – в державному управлінні й обороні. У професійному розрізі найбільше вакансій пропонувалося для працевлаштування: робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин (24 %); представників найпростіших професій (15 %); кваліфікованих робітників з інструментом (14 %); працівників сфери торгівлі та послуг (14 %); професіоналів (10 %); фахівців (10 %); службовців та керівників (6 %). За видами економічної діяльності, більшість вакансій налічується на підприємствах переробної промисловості (22 %), в оптовій та роздрібній торгівлі (14%), на транспорті (11%), у сфері освіти (11%), у сфері державного управління (7%), у сфері охорони здоров'я та наданні соціальної допомоги (6%). За професійними групами: найбільший попит роботодавців спостерігався на *робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин* – 24% всіх поданих вакансій (водій, оператор/машиніст котельні, тракторист, токар, оператор заправних станцій, водій навантажувача, дорожній робітник, машиніст екскаватора); *кваліфікованих робітників з інструментом* – 22% (швачка, слюсар-ремонтник, електрик, електрогазозварник, слюсар-сантехнік,

слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків, пекар, маляр, муляр, верстатник деревообробних верстатів); *працівників сфери торгівлі та послуг* – 12% (продавець, кухар, охоронник, офіціант, соціальний робітник, помічник вихователя, бармен, покоївка, перукар, поліцейській); *професіоналів* – 12% (спеціаліст державної служби, вчитель, економіст, інженер, вихователь дошкільного навчального закладу, провізор, інспектор, лікар, юрисконсульт, агроном); *некваліфікованих працівників* – 12% (підсобний робітник, прибиральник службових приміщень, вантажник, двірник, сторож, укладальник-пакувальник, комірник, робітник з благоустрою, робітник з комплексного прибирання будинків, кухонний робітник, опалювач); *фахівців* – 10% (бухгалтер, сестра медична, вихователь, асистент вчителя, фармацевт, електрик дільниці, механік, інспектор з кадрів, майстер виробничого навчання); *керівників, менеджерів* – 5% (менеджер із збуту, головний бухгалтер, начальник відділу, майстер, завідувач господарства, начальник відділення зв'язку).

Станом на 1 листопада 2022 року послуги Державної служби зайнятості отримували 261 тис. зареєстрованих безробітних, що на 35% менше, ніж станом на відповідну дату минулого року. За статтю: у загальній кількості зареєстрованих безробітних, чоловіки становили – 94 тис. осіб (або 36%), жінки – 167 тис. осіб (або 64%). За віковими групами: 27% зареєстрованих безробітних були у віці до 35 років; 29% – у віці від 35 до 44 років; 26% – у віці від 45 до 55 років; 18% – понад 55 років. За освітою: 57% зареєстрованих безробітних мали вищу освіту, **28%** – **професійно-технічну**, 15% – загальну середню освіту.

Суттєвим залишається дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили. Станом на 1 листопада 2022 року, в середньому по Україні, **на одне вільне робоче місце претендувало 4 безробітних** (на 1 листопада 2020 року – 6 осіб). Найбільша невідповідність попиту на робочу силу та її пропозиції у професійно-кваліфікаційному розрізі спостерігалася серед службовців та керівників (на 1 вакансію претендували 13 осіб); кваліфікованих робітників сільського господарства (12 осіб); технічних службовців (7 осіб). Найбільша нестача вакансій спостерігалася для представників таких професій: для 1,5 тис. безробітних менеджерів (управителів) є 137 вакансій; для 1,9 тис. безробітних економістів є 145 вакансій; для 1,8 тис. безробітних адміністраторів є 246 вакансій; для 7,0 тис. безробітних спеціалістів державної служби (місцевого самоврядування) є 482 вакансії; для 817 безробітних юристів є 89 вакансій.

Тому необхідні *міцна інституційна основа для зв'язків між підприємствами і закладами вищої і професійної освіти; розроблення нових моделей синергії науки, освіти і виробництва, які б враховували нові освітні тренди, види діяльності та інноваційний розвиток сегментів ринку праці, а також державне замовлення на підготовку професійних кадрів відповідно до сучасних і перспективних потреб національного ринку праці в робочій силі в умовах повоєнного відновлення України. Основою сучасної інноваційної*

професійної освіти має бути **підготовка кадрів для роботи в майбутньому, а не лише вдосконалення підготовки і підвищення кваліфікації кадрів для сучасних потреб економіки країни на нинішньому рівні світового постіндустріального розвитку**, прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills і сфер діяльності, компетенцій для підготовки висококваліфікованих та конкурентоздатних фахівців.

Регулювання ринку праці, ураховуючи структурні дисбаланси, стає особливо актуальним в умовах нестабільності функціонування економічної системи та дії дестабілізуючих чинників, що є істотними ознаками сучасних умов господарювання. Сучасні трансформаційні процеси в державі, реформування системи професійної підготовки кваліфікованих фахівців вимагають системних змін на ринку праці в умовах повоєнного відновлення України, що пояснюється:

- неефективною структурою зайнятості дорослого населення;
- наявністю значної частки неефективних робочих місць;
- поширенням нестандартних форм зайнятості, у тому числі – неформальної;
- неузгодженістю попиту та пропозиції робочої сили тощо.

Створення умов для збереження і розширеного відтворення висококваліфікованої робочої сили, здатної ефективно функціонувати в умовах високотехнологічного виробництва, дасть змогу забезпечити формування стабільного та конкурентоспроможного ринку праці й економіки України в умовах глобального економічного простору.

Тенденції останніх років, які спостерігаються в системі вітчизняного ринку праці, що пов'язані із зайнятістю населення та трансформацією соціально-трудоких відносин під впливом глобалізаційних процесів, зумовлюють потребу в пошуку й упровадженні нових ефективних механізмів формування та реалізації державної політики зайнятості в Україні.

Система вищої і професійної освіти у своїй діяльності в основному орієнтується не на ринок праці, а на ринок освітніх послуг, які відповідають запиту замовників освітніх послуг без урахування вимог розвитку сучасного інноваційного ринку праці. Немає повноцінного зв'язку між ринком освітніх послуг і ринком праці. Якість підготовки сучасного фахівця безпосередньо залежить від *своєчасного вивчення попиту на нові компетентності кваліфікованих працівників інноваційного, організаційно-методичного та наукового забезпечення безперервного професійного розвитку фахівців шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти*. Для закладів вищої і професійної освіти є важливим не лише забезпечення споживачів освітніх послуг певною професією, що користується попитом на ринку праці, а досягнення ними певного кваліфікаційного рівня, розвиток ключових і фахових компетентностей, навичок для освіти впродовж життя, які забезпечують конкурентоспроможність фахівців на міжнародному, національному та

регіональному ринках праці. Тому особливого значення в умовах повоєнного відновлення України набуває *розроблення механізму відповідності ринку освітніх послуг потребам і викликам ринку праці з урахуванням збалансованості попиту і пропозиції робочої сили* (зумовлюється зміною вимог до існуючих професій, появою принципово нових професій і спеціальностей, зокрема, інтегрованих і укрупнених); *розвиток професійного навчання персоналу на виробництві і навчання безробітних громадян; надання профорієнтаційної допомоги учнівській молоді та іншим категоріям населення* тощо. Сучасна система вищої і професійної освіти потребує ***випереджувального підходу, постійного оновлення змісту освіти відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів.*** Ефективність цих змін залежить від своєчасного вивчення попиту на нові компетентності кваліфікованих працівників на ринку праці, інноваційного організаційно-методичного забезпечення професійної підготовки кваліфікованих робітників, синергії виробництва, бізнесу і закладів освіти.

Пріоритетність удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації сучасних фахівців підтверджена необхідністю реалізації зобов'язань, взятих державою щодо підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр., Основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 р., Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р.

Філософське осмислення освітніх процесів сучасності та їх відповідних перспективних трансформацій епохального характеру в майбутньому дає підстави обґрунтувати це явище як «парадигмальна революція в освіті». Недаремно у світі став потужно проявляти себе загальноцивілізаційний закон пріоритетності освіти, здатної швидко й адекватно реагувати на соціально-економічні й технологічні зміни. Своєрідним відгуком на цивілізаційно-історичні імперативи ХХІ століття є розроблення багатоваріантних, диверсифікованих за профілем програм, моделей, форм освіти дорослих, переосмислення засадничих принципів, ціннісних настанов підготовки і підвищення кваліфікації фахівців з урахуванням принципів людиноцентризму, неперервності, випереджувальності, гуманізації, варіативності, мобільності, індивідуалізації, мережовості тощо.

У Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року зазначається, що забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти має відбуватися шляхом формування змісту професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі; модернізації освітнього середовища, що забезпечує інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість і відкритість освітнього процесу; удосконалення системи підготовки педагогічних працівників у сфері

професійної (професійно-технічної) освіти із залученням до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг; формування системи професійних кваліфікацій та створення єдиного освітнього середовища професійної (професійно-технічної) освіти.

Удосконалення освітнього середовища сучасного закладу професійно-професійно-технічної освіти вимагає **вдосконалення моделей підвищення кваліфікації педагогів професійної освіти** в контексті формування та розвитку професійної компетентності. Науково-педагогічні працівники Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України досліджують питання, які пов'язані із підвищенням ефективності системи безперервної освіти педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в контексті впровадження інноваційних моделей безперервного розвитку професійної компетентності в міжкурсовий період в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти.

Науково-дослідна робота БІНПО «**Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України**» (РК 0122U202007) здійснюється впродовж **грудня 2022 р. по листопад 2025 р.** і охоплює три дослідницькі етапи.

На першому – **теоретико-аналітичному етапі** (грудень 2022 – листопад 2023) *проаналізовано* сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2019–2023 рр.); *виявлено* новітні тенденції, вимоги, підходи на світовому і вітчизняному ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного періоду; *укладено* категорійно-понятійний апарат дослідження; *описано* новітні тенденції на світовому і вітчизняному ринку праці; *відстежено* бізнес-чинники (попит, пропозиції робочої сили) для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення країни, з метою маркетингу освітніх послуг і нетворкінгу з представниками виробництва, бізнесу.

На **II-ому етапі (моделювально-експериментальному) етапі** (грудень 2023 – листопад 2024) *проаналізовано* параметри ринку праці за відповідними галузями національного господарства та сферами економічної діяльності; *подано* структуру вакансій за видами економічної діяльності та визначення динаміки потреби сільськогосподарських, будівельних, промислових тощо підприємств у працівниках у 2019-2023 роках; *досліджено* міграційні процеси, їх впливу на ситуацію на ринку праці; *подано* структуру вакансій за видами економічної діяльності та визначення динаміки потреби сільськогосподарських, будівельних, промислових тощо підприємств у працівниках у 2019-2024 роках; *вивчено* професійні орієнтири замовників освітніх послуг (первинний, вторинний і третинний ринок), роботодавців, учнівської молоді та їхні потреби в освітніх послугах, компетентностях; *розроблено* методику врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні.

На III-ому етапі (технологічно-упроваджувальному) етапі (грудень 2024 – листопад 2025) розроблено, експериментально перевірено і впроваджено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатного фахівців в умовах повоєнного відновлення країни; упроваджено отримані результати в практику роботи навчально-методичних центрів П(ПТ)О, закладів вищої освіти.

Підтема НДР кафедри педагогіки, психології та менеджменту: «Психолого-педагогічні чинники розвитку компетенцій і навичок фахівців у комплексній системі короткострокового прогнозування попиту на професії в умовах повоєнного відновлення України».

Підтема НДР кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти: «Сучасні технології навчання в системі кон'юнктурних досліджень ринку праці».

Остаточний звіт науково-дослідної роботи містить результати досліджень за період з грудня 2022 року по листопад 2025 року.

ВСТУП

Розвиток економіки держави залежить від підготовки конкурентоспроможного на світовому й вітчизняному ринку праці персоналу. Проте система розвитку робочої сили в Україні характеризується яскраво вираженими структурними проблемами і низькими показниками ефективності порівняно з міжнародними стандартами, професійно-кваліфікаційним дисбалансом попиту і пропозиції робочої сили, відсутністю у працівників і випускників закладів професійної та фахової передвищої освіти затребуваних роботодавцями навичок і компетенцій.

У звіті Світового банку *«Дослідження сфери освіти в Україні до більшої результативності, справедливості та ефективності»* зазначається, що система підготовки кваліфікованих кадрів досі не відповідає потребам фахівців, національної економіки і суспільства. Рівень освіти середнього жителя України перевищує показники громадян інших країн з високим рівнем доходів, зокрема Великої Британії та Німеччини. Причина, на нашу думку, криється у відсутності налагодженої схеми партнерських зв'язків між бізнесом, роботодавцями, ринком праці і закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Абітурієнти обирають освітні програми за параметрами, що не мають нічого спільного з майбутньою професією та її затребуваністю національною економікою: за престижністю, рівнем складності навчання, наявністю бюджетних місць. Застарілі стандарти української освіти не встигають за технологічним прогресом, інноваціями та щораз більшим попитом у релевантних економічних та соціокультурних викликах фахівцях. У результаті маємо ринок праці, що характеризується професійно-кваліфікаційним дисбалансом попиту і пропозиції робочої сили.

Роботодавці вважають рівень підготовки в закладах професійної (професійно-технічної) освіти низьким, що не відповідає вимогам сучасного виробництва. Не задовольняє не лише якість підготовки, а й рівень кваліфікації значної кількості випускників. Тому об'єктивно є **потреба в підвищенні якості професійної підготовки кваліфікованих працівників з урахуванням освітніх і суспільних викликів, вимог світового і вітчизняного ринку праці, ключових стейкхолдерів**. Виконання цього завдання потребує випереджувального підходу, упровадження інноваційних технологій навчання, модернізацію змісту професійного навчання, залучення соціальних партнерів до розроблення державних освітніх стандартів. **Особливої актуальності набуває питання професійного розвитку фахівців, конкурентоспроможності та рівня кваліфікації працівників**.

Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що дослідження ринку праці України переважно розпорошені за тематикою, питання конкурентоспроможності закладів вищої та професійної освіти в них системно й вичерпно не досліджується.

Науковий аналіз досліджуваної проблеми, а також вивчення стану професійного розвитку педагогів професійної та фахової передвищої освіти дали можливість виявити низку *суттєвих суперечностей*, зокрема між:

- сучасними соціокультурними та освітніми вимогами до підготовки і підвищення кваліфікації фахівця в умовах війни і повоєнного відновлення країни і традиційними підходами до професійного розвитку в системі вищої і професійної освіти, застарілим змістом, формами, технологіями навчання і підвищення кваліфікації;

- попитом і пропозицією на трудові ресурси з урахуванням сучасної кон'юнктури на ринку праці та очікуваних тенденції щодо її зміни, а також відповідністю рівня підготовки фахівців у системі вищої і професійної освіти вимогам сучасного ринку праці;

- фактичними і очікуваними результатами щодо ефективності системи підготовки кадрів у системі вищої і професійної освіти внаслідок відсутності системи прогнозування майбутнього попиту на кадри певної кваліфікації з урахуванням соціально-економічних умов в країні, мінливості внутрішнього і зовнішнього середовища, сучасних та перспективних потреб національного господарства у трудових ресурсах певної кваліфікації та спеціальності, а також міграційних і демографічних процесів.

Актуальність означеної проблеми, її недостатня розробленість у педагогічній теорії, потреби освітньої практики, необхідність розв'язання виявлених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: **«Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України».**

Науково-дослідна робота БІНПО **«Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України»** (РК 0122U202007) виконується з грудня 2022 року.

Науковий пошук здійснювався впродовж 2022-2025 рр. і охоплює три дослідницькі етапи.

Пріоритетність удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації сучасних фахівців підтверджена необхідністю реалізації зобов'язань, взятих державою щодо підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр., Основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 р., Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р.

Нормативно-правовою базою дослідження є Конституція України, Закони України, укази Президента України, постанови Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, які стосуються соціально-економічної політики та державної політики у сфері зайнятості, статистичні дані Держстату України, Євростату, адміністративні дані Державної служби зайнятості України, положення конвенцій і рекомендацій Міжнародної організації праці та Європейської соціальної хартії із цієї проблеми, а також

результати впровадження особистих наукових досліджень у систему вітчизняної нормативно-правової бази у сфері зайнятості, систему державного управління в цьому напрямі та наукових публікаціях.

Найбільш загальні тенденції, що спостерігаються на ринку праці, системно вивчають та аналізують декілька **міжнародних організацій**. Насамперед, це стосується діяльності *Міжнародної організації праці* (МОП) (International Labour Organization – ILO), яка значно активізувалася у зв'язку з COVID-19. За дорученням ООН МОП підготувала вже 8 звітів щодо впливу пандемії на глобальний та регіональний ринки праці. Перше видання відбулося 18 березня 2020 р., останнє на даний час – 27 жовтня 2021 (ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Eighth edition. Updated estimates and analysis). Головна тематика доповідей – відновлення робочих місць та вакцинація; стимули розвитку ринку праці та його перспективи на майбутнє.

Значна кількість матеріалів щодо ринку праці готується Всесвітнім економічним Форумом – ВЕФ (World Economic Forum – WEF). Сьогодні найчастіше цитується фундаментальна доповідь жовтня 2020 *«Майбутнє праці»* (The Future of Jobs Report 2020). В її змісті – огляд трансформації ринку праці під впливом пандемії, коротко- та довготривалі тенденції, віддалена та змішана праця, нові професії і компетентності, а також ті, що занепадають, можливості стратегічних рішень. У межах ВЕФ постійно оновлюється інформація щодо перспектив ринку праці. Зокрема – стаття К. Руні кінця серпня 2021 р. (K. Rooney) – «5 тем, які формують майбутнє роботи» (5 themes shaping the future of work).

У 1989 р. ООН прийняла Конвенцію про технічну та професійну освіту, визнаючи, що її розвиток має сприяти збереженню миру та порозуміння між країнами. З 1992 р. під егідою ЮНЕСКО працює Міжнародний центр технічної і професійної освіти і тренінгу (International Centre for Technical and Vocational Education and Training – UNEVOC). На порядку денному сьогодні прийняття нової стратегії технічної і професійної освіти і тренінгу на 2022-2029 рр. (Transforming TVET for successful and just transitions). Зараз відбувається жваве обговорення змісту цієї стратегії, де питання майбутнього П (ПТ)О та ринку праці займає чільне місце.

У межах ЄС із 1975 р. функціонує *Європейський центр з розвитку професійної освіти* (Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle – Cedefop). Його найбільш вагомою аналітичною працею є «Прогноз навичок, тенденції та виклики до 2030» (Skills forecast trends and challenges to 2030), який було оприлюднено у 2018. Більш свіжий і актуальний матеріал міститься у документі, що підготовлено 2020 р. Робочою групою з професійної освіти і тренінгу Єврокомісії «Інновація і діджиталізація» (Innovations & Digitalization), де центральне місце займають нові підходи щодо викладання і організації освітнього процесу у відповідних закладах освіти Європи.

Цікаву і практично зорієнтовану доповідь оприлюднила у 2021 р. ОЕСР під назвою «Педагоги і лідери у професійній освіті і тренінгу» (Teachers and

Leaders in Vocational Education and Training). Фокус уваги в ній зосереджено на компетенціях викладачів і лідерів П (ПТ)О, а також можливостях нових інноваційних підходів при викладанні. Побічно розглядаються і питання динаміки ринку праці.

Найбільш відомими і авторитетними серед зарубіжних видань, що на постійній основі аналізують ринок праці, є Harvard Business Review, Fortune, Forbes, MIT Sloan Management Review, Entrepreneur, DiversityInc, Fast Company.

У всесвітньому рейтингу «фабрик думок» серед вітчизняних структур найвище місце посідає Центр О. Разумкова, що систематично оприлюднює свої прогнози стосовно ринку праці. Зокрема, «Україна 2020-2021: невинуваті очікування, неочікувані виклики (аналітичні оцінки)», «Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти» (жовтень 2020 р.) тощо.

Інформаційно-аналітичні матеріали періодично друкує Інститут економіки та прогнозування НАН України. Зокрема «Освіта, перспективи зайнятості та стійкість ринків праці : збірник тез доповідей учасників міжнар. наук.-практ. конф.17 грудня 2020».

Серед авторів, які досліджують тренди на ринку праці та найбільш ефективні сучасні бізнес-проекти, можна відмітити Б. Брауна, Д. Брукса, Б. Грехема, А. Дакворз. Проте варто зазначити, що переважна більшість зарубіжних авторів зосереджує увагу переважно на часткових питаннях. Так, М. Шерідан з'ясовує деякі питання в науковій розвідці «They Ask You Answer: A Revolutionary Approach to Inbound Sales, Content Marketing, and Today's Digital Consumer» («Вони просять вас відповісти: революційний підхід до вхідних продажів, контент-маркетингу та сучасного цифрового споживача»), В.Кім досліджує можливості ідентифікації нових ринкових просторів у бестселері («Blue Ocean Strategy») тощо.

Існує значна кількість праць, присвячених класичному аналізу ринку праці та питань майбутньої зайнятості населення. Серед авторів – Ж. Берг, Д. Бойс, В. Ейнхорст, Д.Кард, В. Лінделлоу, К. Фрей. У якості прикладу можна навести працю К. Klowden and Q. Lim «Future of work. Insights for 2021 and Beyond. («Майбутнє роботи. Статистика на 2021 рік і далі»). Проте, найбільше значення мають колективні монографії. Так у дослідженні «Work in the Planetary Labour Market. Fairwork Cloudwork Ratings 2021» авторами виступають 14 осіб. І це – загальна тенденція сучасних наукових досліджень ринку праці в розвинутих країнах.

Вітчизняний науковий простір вивчення і прогнозу ринку праці тільки набирає обертів і характеризується значною фрагментарністю. Зокрема «Формування ринку праці України: окремі аспекти» (О. Тищенко, С.Черноус, Л. Дунаєвська) досліджується переважно юридично-правовий вимір, «Вплив пандемії Covid-19 на стан ринку праці в Україні та світі» (Л. Водянка, С. Тодорюк, І. Тодоріко), «Дослідження ринку праці України: гендерні аспекти» (І. Прокопович-Павлюк, Т. Панчихин, О. Марець),

«Управління ринком праці: регіональний аспект» (Л. Ярема, О. Замора). Зустрічаються і цікаві колективні монографії, зокрема «Трендвотчінг ситуації на ринку праці. Світ, Україна, Харків» (червень-липень 2020).

Для дослідження важливе значення мають концептуальні підходи, методологічні і методичні засади модернізації системи професійної освіти з урахуванням світових тенденцій, інноваційних підходів і принципів освіти дорослих, обґрунтовані в працях В. Докторович, Н. Ничкало, В. Ковальчука, В. Радкевич, Л. Сергєєвої, В. Сидоренко, Т. Стойчик та ін. Теоретичною основою дослідження визначено концептуальні ідеї, положення, викладені у фундаментальних наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених із проблем: *методології якості освіти* (В. Кремень, О. Савченко, П. Саух, О. Локшина, Т. Лукіна, О. Ляшенко); *закономірностей і сучасних тенденцій у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників* (В. Олійник, В. Сидоренко, В. Маслов та ін.); *освітологічної підготовки педагогічних кадрів* (В. Огнев'юк, С. Сисоєва та ін.); *моніторингу якості освіти* (О. Білик, Т. Коротун, Г. Коваль, О. Туржанська, Н. Височина, Л. Шумова, О. Середіна та ін.); *трендвотчінгового аналізу сучасного ринку праці* (Н. Ілляшенко, М. Микитюк, Е. Роджерс, А. Росохата, А. Göritz, U. Klöble, De Mol, L. Reichlin, Rex Yuxing Du та ін.).

Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що **дослідження ринку праці України переважно розпорошені за тематикою, питання конкурентоспроможності закладів вищої та професійної освіти в них системно й вичерпно не досліджується.**

Науковий аналіз досліджуваної проблеми, а також вивчення стану професійного розвитку педагогів професійної та фахової передвищої освіти дали можливість виявити низку **суттєвих суперечностей**, зокрема між:

- сучасними соціокультурними та освітніми вимогами до підготовки і підвищення кваліфікації фахівця в умовах війни і повоєнного відновлення країни і традиційними підходами до професійного розвитку в системі вищої і професійної освіти, застарілим змістом, формами, технологіями навчання і підвищення кваліфікації;
- попитом і пропозицією на трудові ресурси з урахуванням сучасної кон'юнктури на ринку праці та очікуваних тенденції щодо її зміни, а також відповідністю рівня підготовки фахівців у системі вищої і професійної освіти вимогам сучасного ринку праці;
- фактичними і очікуваними результатами щодо ефективності системи підготовки кадрів у системі вищої і професійної освіти внаслідок відсутності системи прогнозування майбутнього попиту на кадри певної кваліфікації з урахуванням соціально-економічних умов в країні, мінливості внутрішнього і зовнішнього середовища, сучасних та перспективних потреб національного господарства у трудових ресурсах певної кваліфікації та спеціальності, а також міграційних і демографічних процесів.

Актуальність означеної проблеми, її недостатня розробленість у педагогічній теорії, потреби освітньої практики, необхідність розв'язання

виявлених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: «**Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоснного відновлення України**».

Трендвотчінг в освіті (від англ. trend – тенденція, англ. watching – спостереження) означає діяльність, спрямовану на вивчення нових ринкових тенденцій, відстеження бізнес-чинників (попиту, пропозиції), регулярного аналізу освітніх трендів з метою створення інноваційних продуктів, послуг і нетворкінгу (комунікації). Трендвотчінг передбачає отримання вичерпної інформації, відбір і ранжирування світових, національних і регіональних тенденцій, безпосереднє оброблення даних і виявлення трендів, рекомендації та/або передача інформації представникам виробництва та бізнесу для впровадження інновацій.

Освітній тренд (від англ. trend – тенденція) визначаємо як напрям, тенденцію чи ідею на задоволення певних соціокультурних та освітніх викликів, потреб і очікувань, які щораз більше поширюються в суспільстві та про які завтра говоритиме весь світ, зміни, що визначають загальний напрям розвитку, перехід із поточного стану в майбутній.

Маркетингова стратегія закладів у системі вищої і професійної освіти, яка враховує останні освітні тренди та вимоги ринку (зокрема регіонального) праці, є гарантом **вдалої менеджменту освітніх послуг**. Тому все більшої актуальності при розробці стратегії розвитку закладу освіти набуває трендвотчінговий аналіз.

У ході виконання прикладного дослідження уперше розроблено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації на підготовку конкурентоздатних фахівців у сфері професійної і фахової передвищої освіти. Дослідження вміщує опис, відбір і ранжування новітніх тенденцій на світовому і вітчизняному ринку праці, відстеження бізнес-чинників (попиту, пропозиції робочої сили, умов рівноваги) для маркетингу освітніх послуг і нетворкінгу з представниками виробництва і бізнесу.

За використання авторської методики прогнозування розвитку складних систем³ здійснено прогнозування чинників впливу на рівень конкурентоспроможності фахівців з урахуванням тенденцій ринку праці, соціально-економічної ситуації в Україні, циклічності розвитку національного та світового господарства. Буде розроблено методику врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні.

Використання міжнаукового, міждисциплінарного підходу, що передбачає використання методології педагогічних, соціально-економічних і суспільних досліджень, забезпечить можливість розробки нової комплексної системи підготовки висококваліфікованих та конкурентоздатних фахівців для

³ Волков, В.П., Горошкова, Л.А (2013). Спосіб прогнозування розвитку складних систем. Патент 82983, МПК (2013.01) G06Q90/00; G06Q10/06 (2012.01). Опубл. 27.08.2013 р., Бюлетень, 16. Волков, В.П., Горошкова, Л.А (2013). Спосіб прогнозування розвитку складних систем. Патент 82983, МПК (2013.01) G06Q90/00; G06Q10/06 (2012.01). Опубл. 27.08.2013 р., Бюлетень, 16.

потреб економіки країни на нинішньому рівні світового постіндустріального розвитку та як базового імперативу розвитку вітчизняної освіти.

У ході виконання прикладного дослідження планується створення оригінальної **наукової концепції компетенізації та акмеологізації професійно-педагогічної підготовки і підвищення кваліфікації фахівців**, побудованої на комплексі концептуальних ідей, положень та гіпотез.

Окреслену ідею утворюють наступні концепти: **історіографічний**, що розкриває генезис наукового осмислення компетентнісної та акмеологічної спрямованості професійної підготовки фахівців; **методологічний**, який характеризує цілісні й разом із тим різноманітні уявлення про зазначені явища і процеси; **теоретичний**, що визначає понятійну систему дослідження та розкриває модельні уявлення про їх сутнісні властивості; **організаційно-методичний**, який визначає способи формування і вдосконалення модельних параметрів підготовки і підвищення кваліфікації компетентного, інноваційного, умотивованого, конкурентоспроможного фахівця; **моніторингово-рефлексійний**, що дозволяє обґрунтовано проводити перманентний моніторинг безперервного професійного розвитку фахівців.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводиться комплексно в закладах вищої і професійної освіти, навчально-методичних центрах професійної (професійно-технічної) освіти у Закарпатській, Донецькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Сумській, Чернігівській, Черкаській областях та НМК у м. Київ.

Об'єкти впровадження – заклади вищої і професійної освіти, навчально-методичні центри професійної (професійно-технічної) освіти у Закарпатській, Донецькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Сумській, Чернігівській, Черкаській областях та НМК у м. Київ.

Результати дослідження спрямовані на підвищення якості вищої і професійної освіти і можуть бути використані для розроблення інноваційного науково-методичного забезпечення підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, зокрема освітньо-професійних програм, цифрових навчально-методичних комплексів, онлайн-тезаурасів кваліфікації, навичок і компетентностей тощо. Процес упровадження очікуваних результатів здійснювався у два етапи: *перший етап* передбачав оприлюднення експериментальних матеріалів під час виступів на міжнародних і всеукраїнських конференціях, семінарах, круглих столах, у статтях фахових видань, на сайті Інституту (режим доступу: binpo.com.ua); під час *другого етапу* результати експериментальних досліджень використовувались у практиці роботи навчально-методичних центрів ПО, закладів вищої освіти України. *Цільова аудиторія* – здобувачі освіти освітнього рівня «магістр», викладачі професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, старші майстри ЗП(ПТ)О, директори і заступники директорів навчально-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти.

РОЗДІЛ І

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ З ТЕМИ: «ТРЕНДВОТЧІНГ РИНКУ ПРАЦІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ»

1.1. Загальні відомості

1. Номер державної реєстрації наукового дослідження: РК **0122U202007**

2. Науковий напрям, до якого відноситься робота, відповідно до додатку до Порядку проведення державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 року №540

Напрямок 9 Професійна (професійно-технічна) освіта.

Проблема дослідження: Теоретичні і методичні засади підготовки і підвищення кваліфікації фахівців у сфері професійної освіти з урахуванням потреб національної економіки та суспільства в умовах війни та повоєнного відновлення країни.

Напрямок 10 Вища освіта

Проблема дослідження: Проблеми і стратегії досягнення конкурентоспроможної якості вищої освіти.

Назва державної цільової програми, завдання програми або пріоритетний напрям розвитку науки і техніки (для досліджень за державною тематикою).

Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України та сталого розвитку суспільства і держави.

Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Цільові прикладні дослідження з питань гармонізації системи «людина – світ» та створення новітніх технологій покращення якості життя

3. Найменування організації-виконавця роботи:

**Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України**

4. Власне ім'я та прізвище наукового керівника наукової (науково-технічної) роботи:

Сидоренко Вікторія Вікторівна, директор Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України

5. Місце основної роботи наукового керівника: **Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України**

6. Терміни та тривалість виконання роботи:

Тривалість роботи: 3 роки

Початок: **грудень 2022р.**

Закінчення: **листопад 2025р.**

Тривалість звітного етапу: **12 місяців**

Початок: **грудень 2024р.**

Закінчення: **листопад 2025р.**

10. Стислий зміст роботи в цілому (актуальність, мета, основні завдання, ідеї, гіпотези тощо) (до 40 рядків):

Вітчизняний науковий простір вивчення і прогнозу ринку праці тільки набирає обертів і характеризується значною фрагментарністю. Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що дослідження ринку праці України переважно розпорошені за тематикою, питання конкурентоспроможності закладів вищої освіти в них системно й вичерпно не досліджується.

Мета дослідження полягає у вивченні новітніх тенденцій на ринку праці та освітніх послуг для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills та сфер діяльності, компетенцій для підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців в умовах повоєнного відновлення України.

Відповідно до об'єкта, предмета, мети, концепції визначено такі **завдання дослідження**:

Об'єктом дослідження є процеси і важелі розбудови комплексної системи підготовки висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців у сфері вищої і професійної освіти для провідних галузей національного господарства на засадах трендвотчінгу ринку праці та прогнозних тенденцій щодо його розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і науково-прикладних положень щодо підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері вищої і професійної освіти як базового імперативу

підвищення конкурентоспроможності трудового потенціалу галузей й національної економіки для повоєнного відновлення України.

З урахуванням поставлених завдань здійснено прогнозування чинників впливу на рівень конкурентоспроможності фахівців у сфері вищої освіти з урахуванням світових, вітчизняних та регіональних тенденцій ринку праці, соціально-економічної ситуації в Україні з урахуванням циклічності розвитку національного та світового господарства. Для цього використана авторська методика прогнозування розвитку складних систем. Використання міждисциплінарного підходу до вирішення поставлених завдань, що передбачає одночасне використання методології педагогічних, соціально-економічних та суспільних досліджень, забезпечить можливість розробки нової системи підготовки висококваліфікованих та конкурентоздатних фахівців як базового імперативу розвитку вітчизняної освіти і країни загалом.

11. Основні результати виконання попереднього (за наявності) етапу (до 20 рядків):

На II-му етапі (моделювально-експериментальному) етапі проаналізовано сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2019–2023 рр.); виявлено новітні тенденції, вимоги, підходи на світовому і вітчизняному ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного періоду; укладено категорійно-понятійний апарат дослідження; описано новітні тенденції на світовому і вітчизняному ринку праці; відстежено бізнес-чинники (попит, пропозиції робочої сили) для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення країни, з метою маркетингу освітніх послуг і нетворкінгу з представниками виробництва, бізнесу; проаналізовано параметри ринку праці за відповідними галузями національного господарства та сферами економічної діяльності; подано структуру вакансій за видами економічної діяльності та визначення динаміки потреби сільськогосподарських, будівельних, промислових тощо підприємств у працівниках у 2019-2023 роках; досліджено міграційні процеси, їх впливу на ситуацію на ринку праці.

12. Номер та назва звітної частини (за наявності):

Етап. Технологічно-упроваджувальний

13. Опис процесу реалізації (хід виконання, які дослідження проводились, які методики використовувались тощо) роботи за звітним етапом (до 50 рядків тексту)

Під час реалізації завдань уперше розроблено, експериментально перевірено і впроваджено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери

діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатних фахівців у сфері вищої і професійної освіти; *проаналізовано* сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2020–2025 рр.) і *виявлено* новітні тенденції глобального і національного ринку праці та освітніх послуг, попит на компетентності, кваліфікації у сфері вищої і професійної освіти; описано параметри ринку праці за відповідними галузями для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців у сфері вищої і професійної освіти, маркетингу освітніх послуг; *вивчено* професійні орієнтири замовників освітніх послуг (первинний, вторинний і третинний ринок), роботодавців, учнівської молоді та їхні потреби в освітніх послугах, компетентностях; *досліджено* зовнішні (прямої і побічної дії) і внутрішні чинники (об’єктивні і суб’єктивні), які впливають на новітні тенденції ринку праці та освітніх послуг; здійснено градацію компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів; *розроблено* методику врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні; *розроблено й експериментально апробовано* акметехнологічне науково-методичне забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації фахівців (монографія, цифровий програмно-методичний комплекс, онлайн-тезаурус навичок і компетентностей сучасного фахівця, регіональні карти ринку праці (професії і кваліфікації), атлас нових професій у сфері будівництва, енергоефективності, енергозбереження).

Уточнено зміст понять: «трендвотчінг», «освітній тренд», «кваліфікаційна яма», «кваліфікаційний розрив», «ринок праці», «структурне безробіття», «навичка», «soft skills», «hard skills», «конкурентоспроможний фахівець», «флексибілізація організації праці», «фрилансинг», «тимчасова зайнятість», «навчання впродовж життя», «формальна освіта», «неформальна освіта», «е-навчання для працівників», «ключові стейкхолдери», «структура зайнятості», «маркетинг освітніх послуг».

Експериментально доведено дієвість комплексної системи короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатного фахівців у сфері вищої і професійної освіти в умовах повоєнного відновлення України.

Подальшого розвитку набули теоретичні і методичні засади професійно-педагогічної підготовки фахівців у сфері вищої і професійної освіти, основні науково-методичні підходи до підготовки і підвищення кваліфікації фахівців, маркетингу освітніх послуг.

На основі результатів виконання наукового дослідження підготовлено 236 публікацій, зокрема:

офіційна продукція – 8; наукова продукція – 99: у тому числі монографії – 4; публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of

Science Core Collection) – 2; фахові видання – 14; збірники конференцій – 6; матеріали в збірниках наукових праць – 73: у тому числі матеріали міжнародних конференцій – 34; матеріали всеукраїнських конференцій – 31; матеріали регіональних семінарів – 8; **виробничо-практична продукція – 4; навчальна продукція – 125**: у тому числі навчальні посібники, підручники – 17; електронні навчальні курси – 39; плани та освітні програми – 4; робочі програми та силабуси – 65.

14. Результати виконання звітнього етапу відповідно до технічного завдання/календарного плану:

14.1 Заплановані завдання роботи (звітнього етапу) *(перерахуйте завдання звітнього етапу, окреслені у запиті(технічному завданні/календарному плані) роботи, до 40 рядків)*:

Відповідно до об'єкта, предмета, мети, концепції зrealізовано такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізовано сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2019–2023 рр.) і виявлено новітні тенденції глобального і національного ринку праці, бізнес-чинники, попит на компетентності, кваліфікації у сфері вищої і професійної освіти.

2. Описано параметри ринку праці за відповідними галузями для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців, маркетингу освітніх послуг.

3. Досліджено зовнішні (прямої і побічної дії) і внутрішні чинники (об'єктивні і суб'єктивні), які впливають на новітні тенденції ринку праці та освітніх послуг в умовах повоєнного відновлення України.

4. Вивчено професійні орієнтири замовників освітніх послуг (первинний, вторинний і третинний ринок), роботодавців, учнівської молоді та їхні потреби в освітніх послугах, компетентностях.

5. Здійснено градацію компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів.

6. Розроблено, упроваджено та експериментально перевірено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації на підготовку конкурентоздатного фахівця.

7. Розроблено методикау врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні.

8. Розроблено й експериментально апробовано акметехнологічне науково-методичне забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих та конкурентоздатних на ринку праці фахівців (міжнародна монографія, цифровий програмно-методичний комплекс, онлайн-тезаурус навичок і компетентностей сучасного фахівця).

14.2 Отримані результати роботи (звітнього етапу) *(опишіть результати, отримані виконавцями протягом звітнього періоду, посилаючись на заплановані та досягнуті цілі, задачі та індикатори виконання, згадані в технічному завданні/календарному плані роботи. Додайте посилання на публікації у наукових виданнях, інші показники з п. 18, що є підтвердженням досягнення результатів виконання етапу, якщо такі показники передбачені, до 120 рядків)*:

Під час звітнього етапу розроблено, експериментально перевірено і впроваджено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на нові спеціальності, компетентності, кваліфікації, навички, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації на підготовку висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців з вищою освітою.

Дослідно-експериментальна робота проводилась комплексно в закладах вищої і професійної освіти, навчально-методичних центрах професійної (професійно-технічної) освіти у Закарпатській, Донецькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Сумській, Чернігівській, Черкаській областях та НМК у м. Київ.

Об'єкти впровадження – заклади вищої і професійної освіти, навчально-методичні центри професійної (професійно-технічної) освіти Закарпатській, Донецькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Сумській, Чернігівській, Черкаській областях та НМК у м. Київ.

Результати дослідження спрямовані на підвищення якості вищої і професійної освіти і можуть бути використані для розроблення інноваційного науково-методичного забезпечення підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, зокрема освітньо-професійних програм, цифрових навчально-методичних комплексів, онлайн-тезаурисів кваліфікації, навичок і компетентностей тощо.

З'ясовано професійні запити та очікування роботодавців і ключових стейкхолдерів щодо підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців із вищою освітою у перспективі; запити, очікування та white space здобувачів, випускників закладів вищої освіти в освітніх послугах, компетентностях, кваліфікаційних навичках; необхідні компетенції і навички, цінності сучасного фахівця з вищою освітою відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів. Обґрунтовано основні причини кваліфікаційного розриву (skills gap) на ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України.

1.3 Відхилення від календарного плану (за наявності) *(вказіть та детально обґрунтуйте можливі відхилення від технічного завдання/календарного плану та їх потенційний вплив на подальше виконання роботи, до 40 рядків)*:

Відхилень від календарного плану немає

15. Наукова цінність і актуальність отриманих результатів (науково-технічної продукції), їх порівняння з українськими та/або кращими закордонними аналогами (до 40 рядків тексту):

Уперше розроблено, експериментально перевірено і впроваджено комплексну систему короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатних фахівців у сфері вищої і професійної освіти; *проаналізовано* сучасний стан (за основними показниками ринку праці 2020–2025 рр.) і *виявлено* новітні тенденції глобального і національного ринку праці та освітніх послуг, попит на компетентності, кваліфікації у сфері вищої і професійної освіти; описано параметри ринку праці за відповідними галузями для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці і підвищенні кваліфікації фахівців у сфері вищої і професійної освіти, маркетингу освітніх послуг; *вивчено* професійні орієнтири замовників освітніх послуг (первинний, вторинний і третинний ринок), роботодавців, учнівської молоді та їхні потреби в освітніх послугах, компетентностях; *досліджено* зовнішні (прямої і побічної дії) і внутрішні чинники (об’єктивні і суб’єктивні), які впливають на новітні тенденції ринку праці та освітніх послуг; здійснено градацію компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів; *розроблено* методiku врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні; *розроблено й експериментально апробовано* акметехнологічне науково-методичне забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації фахівців (монографія, цифровий програмно-методичний комплекс, онлайн-тезаурус навичок і компетентностей сучасного фахівця, регіональні карти ринку праці (професії і кваліфікації), атлас нових професій у сфері будівництва, енергоефективності, енергозбереження).

Уточнено зміст понять: «трендвотчінг», «освітній тренд», «кваліфікаційна яма», «кваліфікаційний розрив», «ринок праці», «структурне безробіття», «навичка», «soft skills», «hard skills», «конкурентоспроможний фахівець», «флексибілізація організації праці», «фрилансинг», «тимчасова зайнятість», «навчання впродовж життя», «формальна освіта», «неформальна освіта», «e-навчання для працівників», «ключові стейкхолдери», «структура зайнятості», «маркетинг освітніх послуг».

Експериментально доведено дієвість комплексної системи короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатного фахівців у сфері вищої і професійної освіти в умовах повоєнного відновлення України.

Подальшого розвитку набули теоретичні і методичні засади професійно-педагогічної підготовки фахівців у сфері вищої і професійної освіти, основні науково-методичні підходи до підготовки і підвищення кваліфікації фахівців, маркетингу освітніх послуг.

Практична цінність результатів для потреб оборони, безпеки, економіки та/або суспільства України (у разі наявності) (до 60 рядків тексту):

Результати дослідження спрямовано на забезпечення якості підготовки кваліфікованих фахівців в системі вищої освіти; синергію науки, виробництва та бізнесу на засадах державно-приватного партнерства; маркетинг і логістичний менеджмент освітніх послуг; розроблення механізмів подолання кваліфікаційного розриву (skills gap) як глобальної проблеми розвитку людського капіталу технологій, освіти і навчання в умовах війни та повоєнного відновлення країни; заповнення прогалин між потребами ринку праці та наявною пропозицією на ринку праці; збагачення теорії, методики і практики організації підготовки фахівців з вищою освітою на засадах компетентнісного, андрагогічного, системного, акмеологічного, діяльнісного тощо підходів з урахуванням кон'юнктури повоєнного ринку праці.

Соціальний ефект: результати дослідження спрямовано на забезпечення якості вищої і професійної освіти; синергію науки, виробництва та бізнесу, компетенізацію підготовки сучасного фахівця; маркетинг і менеджмент освітніх послуг; заповнення прогалин між потребами ринку праці та наявною пропозицією на ринку праці для повоєнного відновлення України, збагачення теорії, методики і практики організації підготовки фахівців на засадах компетентнісного, андрагогічного, акмеологічного, герменевтичного, діяльнісного тощо підходів.

Проведене прикладне дослідження збагатить теорію та методику професійної освіти, його результати будуть безпосередньо запроваджено для розроблення необхідних освітньо-професійних програм, короткострокових освітніх програм для отримання компетенцій, що користуються попитом у роботодавців, забезпечать підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації здобувачів професійних кваліфікацій, педагогічних працівників, працюючого та незайнятого населення в рамках професій, будуть відображені в наукових, методичних виданнях, апробовані на наукових конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів. Окремі аспекти виконання дослідження будуть використані здобувачами освіти освітнього рівня «магістр» при підготовці кваліфікаційних робіт магістра.

Цільова аудиторія – ректори (директори), проректори, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, здобувачі освіти і випускники закладів вищої освіти; директори і заступники директорів, працівники Центрів зайнятості; роботодавці і ключові стейкхолдери.

Об'єкти впровадження – Центри зайнятості, заклади вищої освіти, роботодавці і ключові стейкхолдери, зокрема:

17. Основні висновки/рекомендації за результатами виконання наукової (науково-технічної) роботи» (до 50 рядків)

Проведений аналіз ринку праці показав, що війна суттєво вплинула на ринок праці загалом і має певні особливості в контексті регіонів України.

До традиційних тенденцій довоєнного періоду додалися ті, що викликані окупацією територій країни, а саме: трудова міграція, суттєве збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, мобілізація та ін. Усе це створило додаткові дисбаланси на ринку праці, необхідність подолання яких ускладнення тим, що війна триває.

Була проаналізована ситуація в контексті таких груп: керівники, менеджери та службовці; професіонали; фахівці. Проведений аналіз показав, що наявні як загальні тенденції, так і відмінності щодо розглянутих регіонів. В дослідження проаналізована ситуація у таких областях: Запорізька, Харківська, Дніпропетровська, Одеська, Хмельницька, Київська та м. Київ. Отже, серед них є прифронтові області, зокрема в яких частина території є окупованою, а також ті, які знаходять подалі від лінії фронту, а також столичний регіон. Щодо загальної ситуації, то збільшення попиту на робочу силу у 2023 році спостерігалось у Київській, Дніпропетровській, Одеській і Харківській областях. Кількість вакансій у 2023 році збільшилась у Запорізькій області. Порівняно з довоєнними показниками суттєво зросла кількість вакансій у Хмельницькій області. Лідерами залишаються Київська, Дніпропетровська, Одеська та Харківська області.

Узагальнюючи отримані результати, зазначимо основні тенденції.

Забезпечення трудовою діяльністю людей і усунення кваліфікаційного розриву на ринку праці є важливими домінантами економіки України, від якої залежить повоєнне відновлення держави, соціально-економічне зростання, відбудова і функціонування виробництв та підприємств, добробут населення та суспільний прогрес загалом. У зв'язку з цим важливо й актуально розробити механізми взаємодії системи бізнесу, підприємств та організацій, як роботодавців, і системи вищої освіти, що готує фахівців; забезпечити синергію науки, освіти та виробництва на основі цілеспрямованої співдіяльності з метою підготовки затребуваних висококваліфікованих і конкурентоспроможних професіоналів нової генерації з урахуванням державного замовлення, потреб національного ринку праці й освітніх тенденцій в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України. Для подолання кваліфікаційного розриву між ринком праці та закладами вищої освіти однією із позитивних перспектив дій вважаємо перегляд й удосконалення змісту освітньо-професійних програм, який повинен, передусім, відповідати запитам ринку праці та вимогам роботодавців і має:

бути науково і методологічно обґрунтованим; орієнтованим на фахову практичну діяльність, найбільш наближену до реальної професійної діяльності; розширювати спектр вибіркових дисциплін; наповнювати освітньо-професійні програми змістом, що спрямований на розвиток затребуваних компетентностей та ін.

Структурний дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили, тенденцію до скорочення попиту та пропозиції, трансформацію структури попиту та пропозиції фахівців за професіями, можуть бути зумовлені такими причинами:

1) невідповідність професійно-кваліфікаційної структури притоку та відтоку робочої сили на ринку праці в умовах воєнного стану;

2) низька віддача формальної освіти та відсутність довіри до неформальної освіти як одна з передумов невідповідності, що пояснюється дисбалансом («місматчем») між системою вищої освіти та ринком праці;

3) структурними дисбалансами регіональних ринків праці у професійно-кваліфікаційному розрізі через невідповідність обсягів та структури підготовки фахівців закладами вищої освіти за галузями знань, потребам економіки за видами економічної діяльності та ін.;

4) нездатність системи вищої освіти в короткостроковому періоді реагувати на потреби щодо підвищення якості робочої сили в контексті нових кваліфікаційних навичок, зокрема цифрових та технічних, працівників;

5) недостатньо ефективний механізм публічного управління ринком освітніх послуг, ринком праці в контексті результативності співпраці науки, системи вищої освіти, виробництва та бізнесу на засадах державно-приватного партнерства;

б) посилення дисбалансу через цифровізацію економіки, глобалізацію, які призводять до росту неформальної зайнятості, поширення таких форм організації праці, як: фріланс, самозайнятість, аутсорсинг та ін.

На період воєнного стану та повоєнного відновлення в Україні серед основних потреб освіти задля подолання кваліфікаційного розриву на ринку праці та в системі освіти, базового відновлення й забезпечення її функціонування, на нашу думку, є: бути науково і методологічно обґрунтованим; орієнтованим на фахову практичну діяльність, найбільш наближену до реальної професійної діяльності; розширювати спектр вибіркових дисциплін; наповнювати освітньо-професійні програми змістом, що спрямований на розвиток затребуваних компетентностей та ін.

На період воєнного стану та повоєнного відновлення в Україні серед основних потреб освіти задля подолання кваліфікаційного розриву на ринку праці та в системі освіти, базового відновлення й забезпечення її функціонування є:

1) електронні девайси для здобувачів освіти і педагогів. Диджиталізація освіти зробить її значно гнучкішою і більш пристосованою до ситуацій, за яких учні не зможуть відвідувати школи очно, також забезпеченість електронними девайсами дасть можливість мати доступ до різноманітних

цифрових навчальних майданчиків, як і українських, так і міжнародних; створить підґрунтя для подальшого запровадження в Україні STEM-освіти;

2) створення «Цифрового освітнього паспорта», який міститиме індивідуальні дані про освіту громадянина і який підвищить індивідуальну освітню мобільність та допоможе вчителям формувати індивідуальний підхід до кожного окремого учня;

3) організація центрів із підготовки в рамках галузевої професійної освіти для підготовки кадрів найрізноманітніших фахів, які будуть необхідними для повоєнного відновлення;

4) освітні гранти, які нададуть можливість фахівцям набути нових затребуваних компетентностей, підвищити власну професійну компетентність, а також забезпечать необхідні умови відновлення закладів освіти. Визначимо тенденції, які є важливими для подолання виявлених кваліфікаційних розривів в умовах воєнної економіки та перспектив повоєнної відбудови: постійне навчання та перекваліфікація: швидкі зміни в технологіях і ринкових умовах зумовлюють потребу в постійному навчанні та перекваліфікації для пристосування до нових вимог ринку праці;

5) вивчення впливу соціально-економічних, політичних та культурних чинників на формування цього розриву. Виявляти розриви у навиках робочої сили з урахуванням їх різновидів. Оцінювати потреби ринку праці в кваліфікованих робітниках та фахівцях з вищою освітою, зокрема за секторами економіки;

6) здійснювати оцінку наслідків для ринку праці: аналіз наслідків кваліфікаційного розриву на ринок праці, включаючи зниження продуктивності, нерівномірний розвиток галузей, та можливий негативний вплив на економічний розвиток;

7) проводити оцінку впливу військового стану та євроінтеграції на формування кваліфікаційних вимог та потреб ринку праці. Визначати можливості і виклики, які з'являються в умовах військових дій та євроінтеграційних тенденцій;

8) розробляти і втілювати стратегії подолання розриву, що спрямовані на зменшення кваліфікаційного розриву та підготовку висококваліфікованих фахівців відповідно до вимог сучасного ринку праці.

Вирішення проблеми передбачає: синергію науки, практики, роботодавців, представників виробництва і бізнесу; розвиток дуальної системи освіти; удосконалення умов проходження студентами різних видів практик; залучення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності; розвиток програм міжнародного студентського обміну; розроблення освітніх програм на компетентнісній основі з урахуванням затребуваних на ринку праці компетентностей, навичок, кваліфікацій; залучення до освітнього процесу провідних фахівців галузі, роботодавців, постачальників та провайдерів інструментів/матеріалів/обладнання; удосконалення процесу навчання шляхом організації навчальних центрів, розвитку системи наставництва і супервізії, державно-приватного партнерства.

Отже, повномасштабна агресія РФ проти України негативно вплинула на функціонування ринку праці України в цілому та його регіональних сегментах зокрема. Але проведений аналіз показав, що існує потенціал для подолання диспропорцій на ринку праці в контексті осіб з вищою освітою. Однією за таких можливостей, окрім розглянутих, є подолання кваліфікаційних розривів. Саме це питання потребує додаткових наукових досліджень.

Основні методологічні, теоретичні, методичні результати і концептуальні положення дослідження обговорювалися на засіданнях кафедр, Вченій раді Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, оприлюднені на науково-практичних, науково-методичних конференціях, Міжнародних виставках, заходах різного рівня.

21. Рішення⁴ вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради або іншого керівного (дорадчого) органу (за відсутності зазначеної ради) організації-виконавця роботи щодо результатів розгляду проміжного звіту *(стисло зазначити текст висновку ради (органу) про відповідність/невідповідність виконаних робіт технічному завданню/календарному плану, зазначити дату та номер протоколу):*

Результати прикладного наукового дослідження **«Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України»** розглянуто на Вченій раді Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» (протокол № 10 від 29 грудня 2024 р.), на Вченій раді ДЗВО «УМО», протокол № 16 від 23 грудня 2025 р. За результатами розгляду прийнято рішення: 1) Доповідь наукового керівника НДР, доктора педагогічних наук, професора В.В. Сидоренко взяти до відома. 2) Схвалити й затвердити остаточні результати прикладного наукового дослідження «Кваліфікаційний розрив на ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України» (РК 0122U202007) як такого, що виконано відповідно до вимог технічного завдання і реєстраційної картки. 3) До 10.01.2026 року керівнику наукового дослідження В.В.Сидоренко забезпечити внесення результатів на сайті державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» для генерування облікової картки.

22. Анотація основних результатів роботи (звітної етапу) українською та англійською мовами *(до 30 рядків кожною мовою; інформація зазначається зрозумілою, простою для сприйняття загальною аудиторією мовою у науково-публіцистичному стилі).*

Безперервний професійний розвиток фахівців у суспільстві знань є своєрідним викликом його інформаційним параметрам, відповіддю на нестабільність у сфері зайнятості і професій. В Україні на сьогодні спостерігається структурний дисбаланс ринку праці, за якого претенденти на робочі місця не володіють професійними компетенціями і навичками, що необхідні роботодавцям. Професійно-кваліфікаційний дисбаланс робочої сили є однією із складних проблем, що заважає ефективному функціонуванню вітчизняного ринку праці та його розвитку, особливо це відчувається на регіональних і локальних ринках праці. У ході виконання II етапу прикладного дослідження «Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» вивчено новітні тенденції на ринку праці та освітніх послуг для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills та сфер діяльності, компетенцій для підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців в умовах повоєнного відновлення України. Досліджено зовнішні (прямої і побічної дії) і внутрішні чинники (об'єктивні і суб'єктивні), які впливають на новітні тенденції ринку праці та освітніх послуг. Здійснено градацію компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів. Розроблено методичку врахування міграційних процесів та їх впливу на стан ринку праці на мікро-, мезо та макрорівні. Результати дослідження можуть бути використані в процесі модернізації системи безперервної професійної освіти, організації навчання дорослих упродовж життя.

З використанням авторської методички прогнозування розвитку складних систем здійснено прогнозування чинників впливу на рівень конкурентоспроможності фахівців з вищою освітою з урахуванням тенденцій ринку праці, соціально-економічної ситуації в Україні. Здійснено градацію компетенцій і кваліфікаційних навичок, цінностей сучасного фахівця з вищою освітою відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів, що забезпечить можливість розробки нової комплексної системи підготовки висококваліфікованих фахівців для потреб економіки країни на нинішньому рівні світового постіндустріального розвитку та як базового імперативу розвитку вітчизняної освіти і країни загалом.

Continuous professional development of specialists in the knowledge society is a kind of challenge to its informational parameters, a response to instability in the field of employment and professions. In Ukraine, there is currently a structural imbalance in the labor market, due to which applicants for jobs do not possess the professional competencies and skills required by employers. The professional and qualification imbalance of the workforce is one of the complex problems that hinders the effective functioning of the domestic labor market and its development,

especially in regional and local labor markets. In the course of the implementation of the II stage of the applied research «Trendwatching of the labor market in the system of training and advanced training of specialists in the conditions of the post-war recovery of Ukraine», the latest trends in the labor market and educational services were studied in order to forecast the required competencies, soft and hard skills and areas of activity, competences for training and upgrading the qualifications of highly qualified and competitive specialists in the conditions of the post-war recovery of Ukraine. External (direct and indirect) and internal factors (objective and subjective) influencing the latest trends in the labor market and educational services were studied. The gradation of competencies and skills (cross-functional, cognitive, digital, socio-behavioral, etc.), values of a modern specialist was carried out in accordance with the socio-economic conditions of production development, the requirements of employers and key stakeholders. A methodology for taking into account migration processes and their impact on the state of the labor market at the micro, meso and macro levels has been developed. The results of the research can be used in the process of modernization of the system of continuous professional education, organization of lifelong learning of adults.

Implementing the author's methodology for forecasting the development of complex systems, the research will forecast the factors influencing the competitiveness of professionals with higher education, considering labour market trends and the social and economic situation in Ukraine. The ranking of competencies and qualification skills, as well as the values of a modern professional with higher education carried out in accordance with the social and economic conditions of production development, employer requirements, and key stakeholders. This will enable the development of a new comprehensive system for training highly qualified professionals to meet the needs of the country's economy in the current stage of global post-industrial development, serving as a fundamental imperative for the development of the local educational system and the country as a whole.

---

³ У випадку необхідності надання звіту у паперовій формі (на вимогу замовника або якщо у звіті та/або додатках до нього міститься інформація з обмеженим доступом), до нього додаються друковані додатки (окрім великих за обсягом монографій, підручників, словників тощо (більше 50 стор.)).

⁴ Зазначається і надається лише у випадку наявності відповідних вимог від замовника/ грантодавача. Також до звіту необхідно додати копію витягу з протоколу засідання відповідної ради (органу) в електронній (паперовій) формі

1.2 Календарний план виконання науково-дослідної роботи

Таблиця 1.2.1

Календарний план виконання науково-дослідної роботи

Назва етапу, зміст робіт	Термін Виконання	Склад Виконавців
<p>Етап I. Теоретико-аналітичний. Аналіз сучасного стану (за основними показниками ринку праці 2019–2023 рр.) і виявлення новітніх тенденцій, вимог, підходів на світовому і вітчизняному ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного періоду</p>	грудень 2022 – листопад 2023	Науковий керівник – Сидоренко В.В., доктор педагогічних наук, професор
<p>Етап II. Моделювально-експериментальний Здійснення градації компетенцій і навичок (кросфункціональні, когнітивні, цифрові, соціально-поведінкові тощо), цінностей сучасного фахівця відповідно до соціально-економічних умов розвитку виробництва, вимог роботодавців і ключових стейкхолдерів. Дослідження міграційних процесів, їх впливу на ситуацію на ринку праці в умовах повоєнного відновлення країни та побудова відповідної моделі.</p>	грудень 2023 – листопад 2024	Науковий керівник – Сидоренко В.В., доктор педагогічних наук, професор
<p>Етап III Технологічно-упроваджувальний. <i>Розроблення, експериментальна перевірка і впровадження</i> комплексної системи короткострокового прогнозування попиту на професії, компетентності, кваліфікації, сфери діяльності на регіональному і локальному ринках праці з метою подальшої її імплементації в підготовку конкурентоздатного фахівців в умовах повоєнного відновлення країни.</p>	грудень 2024 – листопад 2025	Науковий керівник – Сидоренко В.В., доктор педагогічних наук, професор

РОЗДІЛ II

СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Підготовлено **236 публікацій**:

офіційна продукція – 8; **наукова продукція** – 99: монографії – 4, публікації в наукометричних виданнях (Scopus або Web of Science Core Collection) – 2, фахові видання – 14, збірники конференцій – 6; матеріали в збірниках наукових праць – 73 (у т.ч. матеріали міжнародних конференцій – 34, матеріали всеукраїнських конференцій – 31, матеріали регіональних семінарів – 8); **виробничо-практична продукція** – 4; **навчальна продукція** – 125: навчальні посібники, підручники – 17, електронні навчальні курси – 39, плани та освітні програми – 4, робочі програми та силабуси – 65.

Офіційна продукція

(стандарти, інструкції, нормативні, нормативно-інструктивні видання тощо)

1. План-графік підвищення кваліфікації педагогічних працівників державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти України за кошти фізичних/юридичних осіб на 2025 рік. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 19 с.

2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (нова редакція). Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 30 с.

3. Порядок визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 20 с. (нова редакція)

4. Порядок проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат, наявність текстових запозичень у рукописах кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» у 2025 році. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов, Світлана Гірка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

5. Порядок проведення конкурсного відбору під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти та укладення з ними трудових договорів (контрактів). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 42 с. (нова редакція)

6. Правила прийому на навчання до Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України у 2025 році. Біла Церква: БІНПО, 2025. 53 с.

7. Сидоренко В.В. Аналітичний звіт про результати проведення Всеукраїнського онлайн-опитування «Підготовка конкурентоспроможних на ринку праці здобувачів ЗП(ПТ)О в умовах профільного навчання (за професіями транспортної галузі). Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 98 с.

8. Стратегія розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025-2027 роки. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 48 с.

«Наукова продукція»

(монографії, препринти, збірники наукових праць тощо)

9. Грибовська Ю. М. *Роль фахівців ЗП(ПТ)О у відбудові України: виклики, можливості, перспективи. Колективна монографія «Стратегія відновлення деокупованих територій України: виклики постконфліктного розвитку та шляхи їх подолання» у межах програми EURIZON в рамках фінансування проекту EU-3033 «Стимулювання розвитку деокупованих територій через інвестиційно-інноваційні інструменти». Херсонський державний університет (подано до друку).*

10. Пахомов І.В. Розвиток моральних цінностей здобувачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти : монографія. Біла Церква : БІНПО. 2025. 304 с.

11. Пахомов І.В., Костіна Ю.А. Вплив самооцінки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на їх академічну успішність та рівень домагань. Мистецтво мислетворчості: основи теорії та методика опанування: колективна монографія. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті: міжнародний науковий журнал. Спец випуск №8. ВІНОТ, НДВП «Інтелект-Експрес-Капітал», 2025 С. 122-134.*

12. Herasymenko Yu. Marketing strategy as a tool for innovative development of a higher educational institution: the experience of BINPO DZVO «UMO» NAPS Ukraine. SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. *International collective monograph. Volume I. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. P. 254-294.*

Публікації в наукометричних виданнях (scopus або web of science core collection)

13. Dafna Sharon Maksimov, Tetiana Melnychuk, Lesia Inzhyievska, Alona Sadykina, Valeriia Shynkarova. (2025). Hibuki therapy as a method of psychological support for war trauma in Ukrainian children. *European Journal of Trauma & Dissociation. Volume 9, Issue 3, September 2025, 100546. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ejtd.2025.100546>*

14. Herasymenko, Y.; Komelina, O.; Hrybovska, Y.; Pakhomov, I. Trendwatching-Driven Modelling and Management of Structural Labour Market

Imbalances. *Economics Ecology Socium*. Vol. 9. No.3. P. 110-121.
<https://doi.org/10.61954/2616-7107/2025.9.3-8>

Фахові видання

15. Герасименко Ю.С. Інноваційне управління ЗВО в умовах воєнного стану: шляхи удосконалення та адаптації в умовах змін на прикладі БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України. *Наукові інновації та передові технології*. № 7(47). С. 254-270.

16. Герасименко Ю.С. Маркетинговий менеджмент в БІНПО як інструмент підвищення конкурентоспроможності ЗВО на ринку освітніх послуг. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 6(47). С. 241-252.

17. Герасименко Ю.С. Особливості управління освітнім процесом в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. №7(37). С. 821-833.

18. Герасименко Ю.С., Пахомов І.В. Динаміка ринку праці міста Стрий Львівської області. *Національні інтереси України: науково-практичний журнал*. 2025. № 4(9). 2025. С. 544-552.

19. Герасименко Ю.С., Пахомова І.А. Моніторинг рівня конкурентоспроможності комунального закладу Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини». *Успіхи та досягнення в науці*. 2025. № 6(16). С. 696-704.

20. Геревенко А. М., Шинкарьова О. Д. Інноваційна модель дистанційного навчання в туристсько-спортивних гуртках: досвід і перспективи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. Кропивницький: Центральнотукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-219-416-422>

21. Кучеренко І. Науковий дискурс як важливий складник розвитку академічної комунікативної компетентності здобувача освіти. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка»)*. 2025. № 10(51) 2025. С. 742-756. URL: <https://surl.lu/ndgyuz>.

22. Кучеренко І. Розвиток професійної комунікативної компетентності педагога ЗП(ПТ)О. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Педагогіка»): журнал*. 2025. № 3(43) 2025. С. 1162-1174. URL: <https://surli.cc/mobjcw>.

23. Мамчур Л.І. Цілі й цінності фахової комунікації сучасного педагога. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Педагогіка»)*. 2025. № 11(51) 2025. С. 2592-2604.

24. Павленко О.А. Ключко А.О. Соціально-психологічні закономірності спілкування. Габітус : науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2025. № 71. С.123–127.
<http://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.71.56>

25. Пахомов І. В., Киричок Т. П. Дослідження особливостей професійного вигорання педагогічних працівників закладів професійної

(професійно-технічної) освіти та шляхів його попередження. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота* : наук. журн. 2025. Вип. 1(12). С. 88-94.

26. Пахомов І.В. Розвиток національної ідентичності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану : стратегічні орієнтири та інноваційні практики* : збірник наукових праць / за ред. К.О. Журби, Л.В. Канішевської. Івано-Франківськ: НАІР. 2025. С. 349-355.

27. Татьянчиков А.О., Джежик О.В., Короход Я.Д. Формування дослідницької культури майбутніх психологів через навчання кількісним методам. *Наукові перспективи*. Випуск № 9(63) 2025. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/archive>

28. Торба Н.Г., Гришаєва О.В., Пахомов І.В. Психологічні особливості формування готовності випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти до професійної діяльності. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 6(52). С. 886-899.

Збірники конференцій

29. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025, 296 с.

30. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 2. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025, 303 с.

31. Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня 2025 р. / упорядники: Ю. С. Герасименко, І. В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 332 с.

32. Соціально-освітні доміанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. 572 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745806/>

33. Формування сучасного цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: сучасні підходи та практичні рішення: електронний збірник матеріалів

регіонального науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 29 травня 2025 р. / упорядники: Г.О. Коссова -Сіліна, А. М. Геревенко, Д.Ю. Головка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 90 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746513/>

34. Цифрові інновації в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: виклики, технології, досвід: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Біла Церква, 16 жовтня 2025 р. / упорядн.: Ю. М. Грибовська, А. М. Геревенко; Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти. Біла Церква: БІНПО, 2025. 170 с.

Матеріали в збірниках наукових праць

Матеріали міжнародних конференцій

35. Герасименко Ю.С. *Інноваційні підходи до організації професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів Х Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 104-108.

36. Герасименко Ю.С. *Інноваційні технології оцінювання як інструмент управління якістю: приклад Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України. Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції* : матеріали XII Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції, 06 листопада 2025 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025 (подано до друку)

37. Герасименко Ю.С. *Маркетингова стратегія як елемент інноваційного управління ЗВО: досвід БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України. Євроінтеграційні вектори розвитку агроєкосистем України: глобальні виклики та перспективи* [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 05 червня 2025 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2025. С. 201-203.

38. Герасименко Ю.С. *Професійна перепідготовка кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану : виклики сучасного ринку праці та напрями їх подолання в системі освіти дорослих. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти* (м. Біла Церква, 11 грудня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025 (подано до друку)

39. Герасименко Ю.С. *Сучасні тенденції розвитку ринку праці України: вплив інноваційних технологій на попит на кваліфікованих робітників. Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід* [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 14 листопада 2025 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2025. с. 46-48

40. Геревенко А. М. *Цифрові освітні тренди як інструмент підвищення*

ефективності навчання дорослих у системі неперервної освіти. *XI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти»* (м. Біла Церква, 11 грудня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025 (подано до друку).

41. Грибовська Ю. М. LOW-VALUE NON-CURRENT TANGIBLE ASSETS IN THE ACTIVITIES OF AN ENTREPRENEUR: RECOGNIZATION AND USE. *Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Економіка для екології»*. Сумський державний університет (подано до друку)

42. Грибовська Ю. М. LOW-VALUE NON-CURRENT TANGIBLE ASSETS IN THE ACTIVITIES OF AN ENTREPRENEUR: RECOGNIZATION AND USE. *Economics for Ecology : Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, Sumy / edited by Karintseva Oleksandra and Kubatko Oleksandr*. Sumy : Sumy State University, 2025. URL: <https://surl.li/faotim>.

43. Грибовська Ю. М. Від навичок до компетентностей: трансформація професійної освіти України в умовах цифрової економіки. *«Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку»*. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 20-21 жовтня 2025 р. [Електронний ресурс] / Редкол. : Вадим ШАЛОМЄЄВ (відпов. ред.). Електрон. дані. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. С. 184-185 (подано до друку).

44. Грибовська Ю. М. Вплив економічного та бухгалтерського прибутку на формування стратегічних напрямів розвитку підприємницької діяльності. *Інвестиційні та інноваційні інструменти для ревіталізації де окупованих територій України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХДУ, 23-24 січня 2025 р.) / за ред. Мохненка А.С. Івано-Франківськ : ХДУ, 2025. С. 157-161.

45. Грибовська Ю. М. Вплив економічного та бухгалтерського прибутку на формування стратегічних напрямів розвитку підприємницької діяльності. *Інвестиційні та інноваційні інструменти для ревіталізації деокупованих територій України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХДУ, 23-24 січня 2025 р.) / за ред. Мохненка А.С. Івано-Франківськ : ХДУ, 2025. С. 157-161. URL: <https://surl.li/eldlnt>.

46. Грибовська Ю. М. Підприємницька компетентність та її вплив на кар'єру. *X Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку»*. КНЕУ, 28 березня 2025 року (подано до друку).

47. Грибовська Ю. М. Фінансовий прорив як результат вивчення дисципліни «Основи фінансової грамотності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти». *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / упорядники: Ю.С. Герасименко, О.Й. Фурс, Ю.М. Грибовська, І. Жуховський, З. Шарлович. За заг. ред. Іренеуш Жуховський, Ірина Кучеренко, Зоя

Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 123-130. URL: <https://surl.li/bakaab>.

48. Грибовська Ю.М. Від навичок до компетентностей: підготовка учнів ЗП(ПТ)О для цифрової економіки». III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку», 20-21 жовтня 2025 року. Організатор – Національний університет «Запорізька політехніка» (подано до друку)

49. Грибовська Ю.М. Підприємницька компетентність та її вплив на кар'єру: становлення та розвиток. XI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти» (м. Біла Церква, 11 грудня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025 (подано до друку).

50. Грибовська Ю.М. Фінансовий прорив як результат вивчення дисципліни «Основи фінансової грамотності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 123-130.

51. Дорогий Я.Ю., Ключко А.О. Blended care-підхід при роботі з посттравматичним стресовим розладом. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: матеріали XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 11 грудня 2025 р. БІНПО. 2025 (подано до друку).

52. Дорогий Я.Ю., Ключко А.О. Психологія тролінгу, кенселінгу та онлайн-агресії в контексті підготовки сучасного психолога. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: матеріали XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 11 грудня 2025 р. БІНПО. 2025 (подано до друку).

53. Ключко А.О. Соціально-психологічні аспекти формування колаборативної культури в освітньому середовищі. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: матеріали XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 11 грудня 2025 р. БІНПО. 2025 (подано до друку).

54. Кулішов В.С. Викладач закладу вищої освіти у цифрову епоху: навички, що формують якісну освіту. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти (м. Біла Церква, 11 грудня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025 (подано до друку)

55. Кучеренко І. Загальнодидактичні закономірності проектування технології уроку. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 1. БІНПО

ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 245–249. URL: <https://surl.lt/ctclvu>.

56. Кучеренко І. Фемінітиви як виразник гендерної рівноправності в українській мові. *Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації* : матеріали VII Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 12 березня 2025 р.; ДУ «Київський авіаційний інститут» / за заг. ред. А.В. Сібрук. К., 2025. С.50-54. URL: <https://surl.li/ykjfib>

57. Мамчур Л. Аспекти міжкультурної комунікації. *Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації* : матеріали VII Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 12 березня 2025 р.; ДУ «Київський авіаційний інститут» / за заг. ред. А.В. Сібрук. К., 2025. С. 58-62.

58. Мамчур Л.І. Комунікативні засади професійного розвитку педагога. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 15-16 травня 2025 року) / упоряд., заг. ред. О. Семенов, М.Бойченко. Суми : Видавництво СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2025. С.100-105.*

59. Мамчур Л.І. Формування і розвиток україномовної особистості на текстовій основі. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 2. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 36-40.*

60. Пахомов І. В. Громадянські уявлення в компетентністному профілі майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 2. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 96-100.*

61. Пахомов І.В. Особливості професійного вигорання педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 28 берез. 2025 р.). / голов. ред. В. О. Аніщенко ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2025. С. 474-477.*

62. Пахомов І.В. Розвиток креативності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. *Філософія творчості у вимірі соціальних практик: гуманітарне знання і соціальні технології: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 лист. 2024 р. / Уклад.: Р.М. Богачев, А.Ю.*

Самарський, М.І. Сторожик, Т.М. Свідло. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2025. С. 145-148.

63. Пахомов І.В. Роль професійної (професійно-технічної) освіти у забезпеченні повоєнних потреб ринку праці. *Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року)*. Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. С. 126-130.

64. Пахомов І.В. Формування правосвідомості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану. *Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди відзначення Міжнародного дня прав людини (м. Київ, 5 грудня 2024 року)*. Київ: ДНДІ МВС України, 2024. С. 321-325.

65. Рибалка В. В. Особистісно орієнтована освіта дорослих та освітні орієнтації й очікування дорослої особистості. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 2. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 156-163.*

66. Рибалка В.В. Ноосферне товариство як цивілізаційний суб'єкт планетарної діяльності людства у галузі освіти, науки і технології. *Ідеї академіка В. І. Вернадського та проблеми сталого розвитку освіти і науки: збірник матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 25-26 вересня 2025 р.)*. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2025. 91 с., с.79-80.

67. Торба Н.Г. Використання інноваційних педагогічних технологій як особлива організація діяльності та мислення сучасного педагога. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12 грудня 2024 року, м. Біла Церква). Частина 2. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України / Наукова редакція: Юлія Герасименко, Юлія Грибовська, Зоя Шарлович. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2025. С. 215-217.*

68. Торба Н.Г. Стресові стани під час війни. подолання та профілактика. *Сучасні виклики та інновації в науці: міждисциплінарний підхід до розвитку освіти, технологій, суспільства та економіки: електронний збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, 4 квітня 2025 року в м. Кременчук, Україна. 2025. С. 274–276.*

Матеріали всеукраїнських науково-практичних конференцій

69. Герасименко Ю.С. *Розвиток управлінських навичок у фахівців як майбутніх керівників. Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця: зб. матеріалів IV Всеукраїнської*

студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. С. 495-500.

70. Геревенко А. М. Сучасні цифрові інструменти для підвищення кваліфікації педагогів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: використання VR, 3D та AI-технологій. *Цифрові інновації в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: виклики, технології, досвід*. Електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Біла Церква, 16 жовтня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025

71. Геревенко А. М. Сучасні цифрові інструменти для підвищення кваліфікації педагогів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: використання VR, 3D та AI-технологій. Електронний збірника Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Біла Церква, 16 жовтня 2025 р.). Біла Церква: БІНПО, 2025

72. Геревенко А. М., Шинкарьова О. Д. Впровадження цифрових інструментів у фізичну культуру і спорт. *Фізична культура і спорт: сучасні аспекти та тенденції розвитку*. Збірник матеріалів VI Регіональної науково-практичної конференції (7 травня 2025 р.). Полтава, 2025. URL: <https://surl.lt/yqynok>.

73. Головка Д.Ю. Роль штучного інтелекту в підготовці фахівців для ринку праці. Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матер. VI Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 12 лист. 2024 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2024. С. 306 – 308. URL: <https://surl.li/cbudjpr>.

74. Грибовська Ю. М. Використання штучного інтелекту при викладанні дисципліни «Фінансова грамотність у майбутній кар'єрі здобувачів ЗП(ПТ)О». *Цифрові інновації в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: виклики, технології, досвід*: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Біла Церква, 16 жовтня 2025 р. / упорядн.: Ю. М. Грибовська, А. М. Геревенко; Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 32-35.

75. Грибовська Ю. М. Вплив мислення на професійний розвиток педагога під час вивчення дисципліни «Фінансова грамотність». *Інноваційні практики наукової освіти*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 11–16 грудня 2024 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. С. 239-244. URL: <https://surl.li/rmedka>.

76. Грибовська Ю. М. Підприємницька компетентність: становлення та розвиток. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентісного фахівця*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р.

77. Грибовська Ю. М. Підприємницька компетентність: становлення та розвиток. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентісного фахівця*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської

науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 503-507. URL: <https://surl.cc/bxbvdk>.

78. Грибовська Ю. М. Управлінці освітніх закладів на ринку праці в Україні в умовах повоєнного відновлення України. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* : зб. матер. VI Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 12 лист. 2024 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2024. С. 309 – 311. URL: <https://surl.li/cbudjr>.

79. Грибовська Ю.М. Використання штучного інтелекту при викладанні дисципліни «Фінансова грамотність у майбутній кар'єрі здобувачів ЗП(ПТ)О». Збірник конференції «*Цифрові інновації в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: виклики, технології, досвід*». Організатор – кафедра технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН.

80. Жук М.В. Філософські засади формування світогляду сучасного психолога. Соціально-освітні доміанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 274-277. URL: <https://surl.li/ddcdsu>.

81. Коссова-Сіліна Галина Олександрівна. Сучасні технології навчання в системі кон'юнктурних досліджень ринку праці In: *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* : зб. матеріалів VI Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 12 лист. 2024 . Національний центр «Мала академія наук України», м. Київ, Україна, С. 30-33. URL: <https://surl.li/roiyls>.

82. Коссова-Сіліна Г.О. Сучасні уявлення щодо психологічних механізмів розвитку масової стихійної поведінки. Соціально-освітні доміанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 301-303. URL: <https://surl.li/qhvikz>

83. Кулішов В.С. Моніторинг працевлаштування здобувачів освіти і випускників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. *Соціально-освітні доміанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 125-131. URL: <https://surl.cc/bxbvdk>

84. Кучеренко І. Аспектні уроки української мови у лінгводидактичній спадщині О. Біляєва. Методичні ідеї Олександра Біляєва: ретроспектива і перспективи: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого 100-річчю

визначного вченого, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександр (27 лютого 2025 р., м. Київ: Педагогічна думка, 2025. С. 18–20. URL: <https://surl.li/ukjfib>).

85. Лісовенко А. Ф., Короход Я. Д., Продун О. С. Загальнопсихологічні особливості національної толерантності та її прояви у міжособистісних стосунках. Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. присвяч. Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовт. 2025 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеяна. Одеса, 2025. С. 100-103. DOI: 10.32837/11300.30951 URI <https://hdl.handle.net/11300/30951>.

86. Пахомов І.В. Вплив професійного вигорання педагогічних працівників інтернатних закладів на розвиток їх педагогічної майстерності. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток педагогічної майстерності педагога»* (04.04.2025, Глухів, Глухівський педагогічний університет ім. О. Довженка).

87. Пахомов І.В. Компетентнісний підхід у розвитку громадянської ідентичності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. 572 с. С. 166-170.

88. Пахомов І.В. Проблеми громадянської ідентичності у працях українських педагогів. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогічна бібліографіка»* (13.05.2025, Київ, Держана наукова бібліотека ім. В. Сухомлинського).

89. Пахомов І.В. Психологічні особливості соціальної відповідальності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Осінні читання освітян»* (Пенітенціарна академія України, Чернігів, 30.10.2025)

90. Пахомов І.В. Розвиток соціальної відповідальності педагогічних працівників закладів професійної освіти. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільство, наука, освіта»* (27.11.2025, Біла Церква, Білоцерківський інститут економіка та управління).

91. Пахомов І.В. Соціальна відповідальність педагогічних працівників закладів професійної освіти, які є керівниками науково-дослідницьких робіт. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти»* (14.12.2025, Київ, Інститут обдарованої дитини НАПНУ).

92. Пахомов І.В. Соціальна відповідальність педагогічних працівників закладів професійної освіти в умовах цифрового суспільства. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Цифрові інновації у професійній освіті: виклики, технології, досвід»* (БІНПО, Біла Церква, 16.10.2025)

93. Пахомов І.В. Соціально-психологічні умови розвитку громадянської ідентичності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Українське суспільство у перспективах розвитку:*

історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти: матеріали VI Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 26–31 березня 2025 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 1064-1072.

94. Пахомов І.В. Формування соціальної відповідальності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти в процесі їх профорієнтації як майбутніх фахівців державної кримінально-виконавчої служби України. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил оборони України» (30.05.2025, Київ, Академія Національної Гвардії України).*

95. Рибалка В. В. Життєтворча суб'єктність робітника та технологічна об'єктність робота. *Кіберпсихологія в інформаційному суспільстві: підтримка, навчання, розвиток: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції.* Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, лабораторія кіберпсихології. 2025. (подано до друку).

96. Рибалка В.В. Збереження професіоналізму робітника у воєнний та повоєнний час засобами відновлення в нього повноцінної діяльності особистості. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії:* зб. Матеріалів VI Всеукр. Відкр. Науково-практичного онлайн-форуму, Київ, 12 лист. 2024 / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. – Київ: Національний центр «Мала академія наук України». 2025. С. 338-331.

97. Рибалка В.В. Інтеграція особистісного та суб'єктного підходів для підвищення ефективності психологічної реабілітації педагогічних працівників під час воєнного стану. *Тенденції та перспективи розвитку сучасної освіти в Україні: Нова українська школа: матеріали II Всеукраїнської науковопрактичної конференції (3 квітня 2025 року, м. Херсон) / за ред. І. Я. Жорової, О. В. Кохановської, О. В. Стребної, Л. П. Марецької, В. С. Дереш.* Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. С. 152-155.

98. Рибалка В.В. Особистість студента як суб'єкт навчальної спортивної діяльності. *Актуальні проблеми психолого-педагогічного супроводу та розвитку суб'єктів спортивної діяльності: Матеріали VIII Всеукраїнської наукової електронної конференції з міжнародною участю з нагоди 95-річчя Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ, 14 травня 2025 р.) / Відповід. ред.: Т. М. Булгакова.* Київ, 2025. С. 76-78.

99. Торба Н.Г. Сучасні проблеми соціальної психології. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентісного фахівця:* зб. матеріалів IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 15 травня 2025 р. (подано до друку)

Матеріали регіональних науково-практичних семінарів

100. Герасименко Ю.С. *Впровадження цифрових технологій у систему професійної освіти: виклики та перспективи. Формування сучасного*

цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: сучасні підходи та практичні рішення: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 29 травня 2025 р. Формування сучасного цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: сучасні підходи та практичні рішення: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 29 травня 2025 р.

101. Герасименко Ю.С. *Ринок праці та демографічні виклики: старіння населення та дефіцит кадрів. Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня 2025 р. / упорядники: Ю. С. Герасименко, І. В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 49-53.*

102. Грибовська Ю.М. *Навички фінансової грамотності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня 2025 р. / упорядники: Ю. С. Герасименко, І. В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 78-83. URL: <https://surli.cc/nkclgr>.*

103. Кучеренко І.А. *Ключові аспекти розвитку професійної (професійно-технічної) освіти. Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня 2025 р. / упорядники: Ю.С.Герасименко, І.В.Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 150-154. URL: <https://surl.li/wxzajf>.*

104. Мамчур Л.І. *Мовно-риторична компетентність особистості. Методичні ідеї Олександра Біляєва: ретроспектива і перспективи: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого 100-річчю визначного вченого, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександр (27 лютого 2025р., м.Київ). Київ: Педагогічна думка, 2025. С.20-23.*

105. Пахомов І.В. *Діагностика обдарованості учасників освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти в процесі розвитку їхньої громадянської ідентичності. Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку : матеріали науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 22–26 травня 2025 року). / Упоряд. М. Ю. Мельник, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 637-644.*

106. Пахомов І.В. *Розвиток громадянської ідентичності учасників освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня*

2025 р. / упорядники: Ю. С. Герасименко, І. В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 214-219.

107. Торба Н.Г Проблема дистанційного навчання в умовах воєнного стану. *Психолого-педагогічні аспекти формування сучасних навичок у кваліфікованих робітників для повоєнного відновлення України*: електронний збірник матеріалів науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 березня 2025 р. / упорядники: Ю. С. Герасименко, І. В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 288-291.

Виробничо-практична продукція

(практичні посібники, методичні посібники, методичні рекомендації, практичні поради тощо)

108. Методичні рекомендації до проходження науково-педагогічної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки / В.С. Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 40 с.

109. Практика переддипломна: методичні рекомендації до організації та проведення практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / укладачі Алла Ключко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 39 с.

110. Практичний poradnik до виконання випускних робіт за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О (категорія слухачів: викладачі професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, старші майстри) / Ю.С. Герасименко, Н.Г. Торба, І.В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 91 с.

111. Практичний poradnik до підготовки підсумкових випускних робіт за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників (категорії слухачів: директори, заступники директорів, методисти ЗП(ПТ)О, викладачі професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, старші майстри). Г.О. Коссова-Сіліна, А. М. Геревенко, Д. Ю. Головка. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО», НАПН України, 2025. 73 с. URL: <https://surl.li/nzpfle>.

Навчальна продукція

Навчальні посібники, підручники

112. Герасименко Ю.С., Шиян Д.В., Ульяновченко Н.В. Особливості формування та прогнозування попиту на фахівців в різних регіонах України в умовах повоєнного відновлення: навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 79 с.

113. Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи». Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 56 с.

114. Каталог вибіркових навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» / укладачі Алла Ключко, Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО«УМО» НАПН України, 2025. 36 с.

115. Каталог вибіркових навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальність С4 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія». Алла Ключко, Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО«УМО» НАПН України, 2025. 50 с.

116. Каталог вибіркових навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи». Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО«УМО» НАПН України, 2025. 34 с.

117. Кулішов В.С. Педагогіка вищої школи: електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 120 с.

118. Кучеренко І.А., Мамчур Л.І. Культура фахової мови: електронний навчально-методичний комплекс для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія заочної форми навчання. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 97 с.

119. Пахомов І.В. Програма тренінгу «Формування моральних цінностей здобувачів професійної освіти: цінність, ціннісний вибір, життя, щастя». *Психопедагогіка і життя: науково-популярний щорічник* / Редакційна колегія: Рибалка В. В. (гол. ред.), Панок В. Г., Корнієнко І. О., Романовська Д. Д. № 3, 2022 рік. Київ: УНМЦППСР НАПН України, БІНПО ЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 55-104.

120. Пахомов І.В. Програма тренінгу з формування моральних цінностей: свобода, любов, дружба (продовження, початок у випуску № 3). *Психопедагогіка і життя: науково-популярний щорічник* / Редакційна колегія: Рибалка В. В. (гол. ред.), Панок В. Г., Корнієнко І. О., Романовська Д. Д. № 4, 2023 рік. Київ: УНМЦППСР НАПН України, БІНПО ЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 207-224.

121. Пахомов І.В. Програма тренінгу формування моральних цінностей особистості: праця, час, Батьківщина (закінчення). *Психопедагогіка і життя: науково-популярний щорічник* / Редакційна колегія: Рибалка В. В. (гол. ред.), Панок В. Г., Корнієнко І. О., Романовська Д. Д. № 5, 2024 рік. Київ: УНМЦППСР НАПН України, БІНПО ЗВО «УМО» НАПН України, 2025. С. 335-341.

122. Психологічний супровід відновлення освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти (з досвіду роботи) : практ. посіб. / авт. кол. : В. Г. Панок, В. В. Рибалка, С. К. Шандрук, І. І. Ткачук, Д. Д. Романовська, В. В. Предко, М. В. Саврасов, І. В. Марухина, В. М. Горленко; за наук. ред.

В. Г. Панка. [Електронний ресурс]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 225 с.

123. Психопедагогіка і життя: науково-популярний щорічник. Редакційна колегія: Рибалка В. В. (гол. ред.), Панок В. Г., Корнієнко І. О., Романовська Д. Д. №3, 2022 рік., №4, 2023 рік, №5, 2024 рік. Київ: УНМЦППСР НАПН України, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України. 2025. 348 с.

124. Психологія масової поведінки: конспект лекцій для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Психологія» / Укладач Коссова-Сіліна Г.О. Біла Церква: БІНПО. 2024. 49 с.

125. Рибалка В.В. Психологічний супровід відновлення якості професійної діяльності та властивостей особистості педагогічних працівників під час воєнного стану. Психологічний супровід відновлення освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти (з досвіду роботи) : практ. посіб. / авт. кол. : В. Г. Панок, В. В. Рибалка, С. К. Шандрук, І. І. Ткачук, Д. Д. Романовська, В. В. Предко, М. В. Саврасов, І. В. Марухина, В. М. Горленко; за наук. ред. В. Г. Панка. [Електронний ресурс]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. С. 8-12.

126. Розвиток цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: від теорії до практичних рішень: навчально-методичний посібник / автори-упорядники: А. М. Геревенко, Д. Ю. Головка, В. І. Чертов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 375 с.

127. Сидоренко Вікторія. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с.

128. Цифрова трансформація освітнього середовища ЗП(ПТ)О: теорія, методика, практика: навчально-методичний посібник / автори-упорядники: А. М. Геревенко, Д. Ю. Головка, Г. Ю. Коссова-Сіліна. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 312 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744663/> (Золота медаль XVI Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти-2025»)

Електронні навчальні курси

129. Герасименко Ю.С. Особливості підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців для повоєнного відновлення України: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 57 с.

130. Герасименко Ю.С. Сучасні підходи до організації професійної діяльності майстра виробничого навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 60 с.

131. Геревенко А. М. Заходи безпеки під час проведення занять з професійно-теоретичної підготовки в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 66 с.

132. Геревенко А.М. Методика впровадження VR&AR технологій в

освітній процес ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 40 с.

133. Геревенко А. М. Організація охорони праці в ЗП(ПТ)О. Безпекові вимоги в умовах воєнного стану в Україні (категорія слухачів – майстри виробничого навчання та викладачі професійної (професійно-технічної) освіти). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 60 с.

134. Геревенко А. М. Технології візуалізації та імерсивні технології в сучасних освітніх трендах: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 76 с.

135. Геревенко А. М. Технології створення інфографіки навчального призначення: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 64 с.

136. Головка Д.Ю. Упровадження STEM-освіти в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 35 с.

137. Головка Д.Ю. Штучний інтелект як інструмент трансформації традиційних методів навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 39 с.

138. Грибовська Ю. М. Основи фінансової грамотності в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 75 с.

139. Грибовська Ю. М. Розвиток підприємницької компетентності здобувачів ЗП(ПТ)О для майбутньої кар'єри: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 50 с.

140. Грибовська Ю. М. Фінансова грамотність у майбутній кар'єрі здобувачів ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 56 с.

141. Інжиєвська Л.А. Ментальне здоров'я та його підтримка в умовах військових дій в Україні: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 31 с.

142. Інжиєвська Л.А. Наснаження особистості як чинник професійної діяльності в умовах війни в Україні: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 33 с.

143. Клочко А.О. Лідерство у вищій освіті: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 28 с.

144. Клочко А.О. Психологічна підтримка в освітньому процесі за умов невизначеності: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 29 с.

145. Клочко А.О. Психологія конкурентоздатності і лідерства : електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 27 с.

146. Короход Я.Д., Лісовенко А.Ф. Профілактика та подолання тривожних розладів в учасників освітнього процесу в умовах війни (когнітивно-поведінковий підхід) : електронний навчальний курс. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 33 с. URL: <https://surli.cc/iavyhn>.

147. Кулішов В.С. Інноваційні технології в роботі педагога закладу професійної освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 53 с.
148. Кулішов В.С. Квест-технології як засіб розвитку фахової компетентності педагога закладу професійної освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2025. 31 с.
149. Кулішов В.С. Методика розроблення комплексного методичного забезпечення професійно-практичної підготовки у ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 49 с.
150. Кулішов В.С. Проєктно-технологічна діяльність в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 40 с.
151. Кучеренко І.А. Сучасний компетентнісний урок в умовах технологізації навчання в закладах П(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 94 с. URL: <https://surl.li/menslt>.
152. Кучеренко І.А. Фахова комунікація педагогічного працівника ЗП(ПТ)О: нормативні аспекти та стандарти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 88 с. URL: <https://surl.li/jtutse>.
153. Кучеренко І.А. Фахова комунікація педагогічного працівника ЗП(ПТ)О: нормативні аспекти та стандарти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 88 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745490/>.
154. Мамчур Л.І. Комунікативні засади професійного розвитку майстра виробничого навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 58 с.
155. Мамчур Л.І. Комунікативні засади професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 84 с.
156. Мамчур Л.І. Технології розвитку комунікативно-корпоративної культури педагога професійної освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 74 с.
157. Пахомов І.В. Застосування технологій превентивного виховання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 21 с.
158. Пахомов І.В. Національно-патріотичне виховання здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 28 с.

159. Пахомов І.В. Профілактика професійного та емоційного вигорання педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО, 2025. 28 с.

160. Пахомов І.В. Соціально-педагогічна робота зі здобувачами професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 20 с.

161. Пахомов І.В. Сучасні підходи до організації профорієнтаційної роботи в закладі професійної (професійно-технічної) освіти: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 26 с.

162. Торба Н.Г. Виховна робота в контексті формування світогляду здобувачів освіти ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 26 с.

163. Торба Н.Г. Запобігання та розв'язання конфліктних ситуацій в роботі педагога ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 42 с.

164. Торба Н.Г. Психологія особистості: електронний навчальний курс Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 40 с.

165. Торба Н.Г. Психологія професійної діяльності: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 39 с.

166. Торба Н.Г. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 33 с.

167. Торба Н.Г. Розв'язання та профілактика конфліктів у виробничому середовищі: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 44 с.

Плани та освітні програми

168. План роботи Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025 рік/ наукова ред., упорядкування проф. Вікторії Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 130 с.

169. Сидоренко Вікторія, Геревенко Андрій, Головка Дарина, Чертов Владислав, Коссова-Сіліна Галина. Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти: освітньо-професійна програма для короткотермінових курсів підвищення кваліфікації / Вікторія Сидоренко, Андрій Геревенко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 65 с.

170. Сидоренко В., Кулішов В. Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та навчально-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти «Професійний розвиток методистів в умовах соціокультурних та освітніх викликів». Вікторія Сидоренко, Володимир

Кулішов. Біла Церква: БІНПО, 2024. 78 с.

171. Педагогіка вищої школи: освітньо-професійна програма для курсів підвищення кваліфікації викладачів ЗВО / Юлія Герасименко, Володимир Кулішов, Ілля Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2025. 45 с.

Робочі програми та силабуси

172. Герасименко Ю.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2024. 20 с.

173. Герасименко Ю.С. Силабус навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2024. 11 с.

174. Грибовська Ю. М. Робоча програма навчального курсу підвищення кваліфікації слухачів «Розвиток підприємницької компетентності здобувачів ЗП(ПТ)О для майбутньої кар'єри». Біла Церква: БІНПО, 2025. 10 с

175. Інжиєвська Л.А. Робоча програма навчальної дисципліни «Арт-терапія» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 18 с.

176. Інжиєвська Л.А. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія тренінгової роботи» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 13 с.

177. Інжиєвська Л.А. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія травмуючих ситуацій» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 15 с.

178. Інжиєвська Л.А. Силабус навчальної дисципліни «Арт-терапія» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 10 с.

179. Інжиєвська Л.А. Силабус навчальної дисципліни «Психологія травмуючи ситуацій» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 14 с.

180. Інжиєвська Л.А. Силабус навчальної дисципліни «Психологія тренінгової роботи» складений відповідно до навчального плану освітньо-

професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2024. 9 с.

181. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Організаційна психологія» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності С4 Психологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Біла Церква: БІНПО. 2025. 23 с.

182. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Проективні методики в психодіагностиці» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 23 с.

183. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія конструктивної соціальної взаємодії» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності С4 Психологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Біла Церква: БІНПО. 2025. 24 с.

184. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія лідерства та управління командою» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 21 с.

185. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія професійного розвитку» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 25 с.

186. Клочко А.О. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 25 с.

187. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Організаційна психологія» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності С4 Психологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Біла Церква: БІНПО. 2025. 4 с.

188. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Проективні методики в психодіагностиці» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 8 с.

189. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Психологія конструктивної соціальної взаємодії» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності С4 Психологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Біла Церква: БІНПО. 2025. 4 с.

190. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Психологія лідерства та управління командою» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 8 с.

191. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Психологія професійного розвитку» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 9 с.

192. Клочко А.О. Силабус навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО. 2025. 9 с.

193. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Дидактика вищої школи» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2024. 27 с.

194. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Компетентнісний підхід у професійній освіті» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 21 с.

195. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Моніторинг та педагогічний контроль в системі освіти» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 22 с.

196. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 20 с.

197. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна інноватика» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 15 с.

198. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Розвиток soft skills сучасного викладача ЗВО» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 15 с.

199. Кулішов В.С. Робоча програма навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 14 с.

200. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Дидактика вищої школи» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 15 с.

201. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Компетентнісний підхід у професійній освіті» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 12 с.

202. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Моніторинг та педагогічний контроль в системі освіти» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 12 с.

203. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Розвиток soft skills сучасного викладача ЗВО» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 5 с.

204. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 12 с.

205. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна інноватика» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 12 с.

206. Кулішов В.С. Силабус навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 11 с.

207. Мамчур Л.І. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна риторика» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 19 с.

208. Мамчур Л.І. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна риторика» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної

програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 8 с.

209. Рибалка В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 20 с.

210. Рибалка В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Профорієнтаційна робота психолога» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 20 с.

211. Рибалка В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія кризових станів» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

212. Рибалка В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 24 с.

213. Рибалка В.В. Силабус навчальної дисципліни «Вступ до фаху» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 12 с.

214. Рибалка В.В. Силабус навчальної дисципліни «Профорієнтаційна робота психолога» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 11 с.

215. Рибалка В.В. Силабус навчальної дисципліни «Психологія кризових станів» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 9 с.

216. Рибалка В.В. Силабус навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 11 с.

217. Сидоренко В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025.

218. Сидоренко В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка

вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025.

219. Сидоренко В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у Новій українській школі» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

220. Сидоренко В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність та професійна етика» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 32 с.

221. Сидоренко В.В. Силабус навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 26 с.

222. Сидоренко В.В. Силабус навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 22 с.

223. Сидоренко В.В. Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у Новій українській школі» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 15 с.

224. Сидоренко В.В. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність та професійна етика» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 15 с.

225. Торба Н.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання психології у вищій школі» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 23 с.

226. Торба Н.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання психології у закладах освіти» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

227. Торба Н.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Практична психологія конфліктів» складена відповідно до навчального плану освітньо-

професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

228. Торба Н.Г Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія батьківства та його психологічний супровід» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

229. Торба Н.Г Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні теорії соціальної психології» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 32 с.

230. Торба Н.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія життєвих криз» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 19 с.

231. Торба Н.Г Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання психології у вищій школі» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 11 с.

232. Торба Н.Г Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання психології у закладах освіти» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 10 с.

233. Торба Н.Г Силабус навчальної дисципліни «Практична психологія конфліктів» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 10 с.

234. Торба Н.Г Силабус навчальної дисципліни «Психологія батьківства та його психологічний супровід» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 10 с.

235. Торба Н.Г Силабус навчальної дисципліни «Сучасні теорії соціальної психології» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

236. Торба Н.Г. Силабус навчальної дисципліни «Психологія життєвих криз» складений відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Біла Церква: БІНПО, 2025. 10 с.

РОЗДІЛ III

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ РОЗРОБОК, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

ОФІЦІЙНА ПРОДУКЦІЯ

Видання

Аналітичний звіт про результати проведення Всеукраїнського онлайн-опитування «Підготовка конкурентоспроможних на ринку праці здобувачів ЗП(ПТ)О в умовах профільного навчання (за професіями транспортної галузі).

Сидоренко В.В.

Аналітичний звіт містить результати проведеного Всеукраїнського онлайн-опитування у рамках проєкту «Багаторічна програма стійкості для України» Фонду у структурі ЮНІСЕФ «Education Cannot Wait» за підтримки Міністерства освіти і науки України. Всеукраїнське онлайн-опитування проводилось з метою ознайомлення із сучасними формами і методами викладання загальноосвітніх предметів (інтегрованих курсів) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, рівня їх інтеграції із професійним складником освітніх програм, аналізу наявності та ефективності їх дидактичного і матеріально-технічного забезпечення; отримання об'єктивної інформації щодо очікувань і задоволеності станом навчання, викладання за ОП, рівня наближеності до професійних запитів здобувачів освіти та потреб ринку праці; забезпечення здобувачів необхідними компетентностями, що відповідають вимогам роботодавців і ринку праці; підвищення якості підготовки сучасного фахівця ЗП(ПТ)О для повоєнної відбудови економіки України. Респондентами Всеукраїнського онлайн-опитування виступили здобувачі закладів професійної (професійно-технічної освіти); викладачі закладів професійної (професійно-технічної освіти); директори (заступники директорів) закладів професійної (професійно-технічної) освіти, роботодавці. Матеріали онлайн-опитування, зокрема аналітична інформація, рекомендації тощо, можуть бути використані для розроблення модельних програм професійного спрямування, інноваційного навчально-дидактичного забезпечення в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа», з урахуванням новітніх освітніх викликів, потреб ринку праці, роботодавців і ключових стейкхолдерів. Для широкого загалу освітян та роботодавців, хто дотичний до організації різних сегментів безперервного професійного розвитку фахівців для повоєнної відбудови економіки України.

Сидоренко В.В. Аналітичний звіт про результати проведення Всеукраїнського онлайн-опитування «Підготовка конкурентоспроможних на ринку праці здобувачів ЗП(ПТ)О в умовах профільного навчання (за професіями транспортної галузі). Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 98 с.

Порядок проведення конкурсного відбору під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти та укладення з ними трудових договорів (контрактів).

Порядок про проведення конкурсного відбору під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти встановлює порядок проведення конкурсу, перелік посад науково-педагогічних працівників, форми, строки та порядок укладення з ними трудового договору і є обов'язковим під час призначення науковопедагогічних працівників та укладення з ними контракту як особливої форми трудового договору. Відповідно до частини одинадцятої статті 55 Закону України «Про вищу освіту» під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та укладенню трудового договору (контракту) передує конкурсний відбір, порядок проведення якого затверджується Вченою радою БІНПО. З метою добору компетентних та професійних науково-педагогічних працівників під час заміщення вакантних посад має бути дотриманий принцип конкурсності. Особливості кваліфікаційних вимог до претендентів на зайняття посад науково-педагогічних працівників встановлені цим Порядком для кожної окремої посади. Процедура конкурсного добору науково-педагогічних працівників є прозорою. Оголошення про проведення конкурсу, терміни, умови проведення публікуються в ЗМІ, розміщується на офіційному вебсайті БІНПО в розділі «Співробітникам» (<https://surl.li/qmafnp>).

Порядок проведення конкурсного відбору під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти та укладення з ними трудових договорів (контрактів). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 42 с. (нова редакція)

Порядок проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат, наявність текстових запозичень у рукописах кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» у 2025 році.

Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов, Світлана Гірка.

«Порядок проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат, наявність текстових запозичень у рукописах кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» визначає процедуру проведення перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень з відкритих джерел в інтернеті із використанням програмнообчислювального комплексу StrikePlagiarism або Plagiat.lviv.ua. Перевірка академічних текстів з використанням програмно-обчислювального комплексу StrikePlagiarism або Plagiat.lviv.ua проводиться для визначення ступеня подібності академічного тексту до текстів документів, що містяться в мережі Інтернет. Система надає

інформацію, що має рекомендаційний характер, остаточне рішення щодо правомірності запозичень, знайдених інформаційним програмно-обчислювальним комплексом StrikePlagiarism або Plagiat.lviv.ua, приймає науковий керівник / науково-педагогічні працівники кафедри / Рада з якості вищої освіти спеціальності з урахуванням результатів перевірки програмними засобами, специфіки та виду роботи, а також власних знань відповідної предметної області. Визначено порядок відшкодування витрат за проведення повторної перевірки робіт на академічний плагіат у випадках виявлення в роботі академічного плагіату, модифікації, що перевищує 40 % (низький рівень оригінальності наукового тексту). Програмно-обчислювальний комплекс StrikePlagiarism або Plagiat.lviv.ua, використовується Інститутом на підставі укладеного з розробником системи (ТОВ «Плагіат») договором про співпрацю. Метою співпраці є забезпечення високої якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти, упровадження сучасних програмних засобів в організацію освітньої і наукової діяльності, сприяння академічній доброчесності та підвищення якості освіти в цілому шляхом виявлення ознак плагіату в роботах здобувачів освіти.

Порядок проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат, наявність текстових запозичень у рукописах кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» у 2025 році. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов, Світлана Гірка. Біла Церква: БІНПО, 2025. 18 с.

Порядок визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти.

Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов.

Порядок визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти, розроблений відповідно до Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та /або інформальної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 лютого 2022 р. № 130. Порядок визначає загальні вимоги до процедур визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в межах автономії Інститут, визначеної спеціальними законами.

Порядок визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 20 с. (нова редакція)

Стратегія розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025-2027 роки.

Вікторія Сидоренко.

Необхідність дослідження актуальних проблем воєнного часу та повоєнного відновлення у сфері освіти, педагогіки і психології, створення новітньої конкурентоспроможної наукової продукції згідно із Планом відновлення України та потреба приведення у відповідність сфери освіти до стандартів і рекомендацій Європейського Союзу у зв'язку із наданням Україні статусу кандидата для вступу в ЄС зобов'язують до подальшого розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. Стратегія розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025–2027 роки є основним планувальним документом для здійснення розвитку Інституту, розроблення програм спільної діяльності, планування та виконання наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології, поглиблення інтеграції національного освітнього та наукового просторів в європейські та світові освітні і дослідницькі простори. Мета Стратегії розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025–2027 роки – визначити шляхи, інструменти та індикатори підвищення суспільної ролі та збільшення внеску у підготовку і підвищення кваліфікації керівних, наукових, науково-педагогічних і педагогічних кадрів освіти та забезпечення випереджувального розвитку наук про освіту, педагогіки і психології відповідно до сучасних викликів і загроз. Стратегія містить пріоритети і завдання на найближчі три роки та шляхи досягнення цілей розвитку з урахуванням зробленого SWOT-аналізу, окреслення зовнішнього і внутрішнього середовища, визначення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз. Стратегія регулює основні стратегічні напрями роботи Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти через формулювання місії і візії, основні стратегічні й операційні цілі та завдання щодо їх досягнення, механізми реалізації та моніторингу завдань за стратегічними напрямками, очікувані результати та способи їх вимірювання. Необхідність розробки Стратегії розвитку викликана посиленням глобальних викликів, які виникли перед світовою економікою на сьогодні, посиленням впливу глобального ринку праці й освітніх трендів розвитку науки, ризиків і загроз, які повстали перед економікою країни в останні роки, а найбільше – розвитком технологій нового покоління, загостренням демографічних і соціальних проблем, необхідністю підвищення якості освіти у відповідності з міжнародними освітніми стандартами. Отже, розробка Стратегії розвитку БІНПО зумовлена необхідністю здійснення змін, спрямованих на досягнення найвищої якості освіти та освітніх послуг і конкурентоспроможності закладу в новому соціокультурному контексті. Стратегія розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025–2027 роки базується на сучасному законодавчому і нормативному забезпеченні, науково обґрунтованих критеріях оцінювання якості освітнього процесу, державних стандартах вищої і професійної освіти, результатах перманентного моніторингу попиту і пропозицій потреб регіонального ринку праці у висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівцях

Стратегія розвитку Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025-2027 роки. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 48 с.

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (нова редакція).

Вікторія Сидоренко.

«Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти» визначає й утворює пріоритетні принципи і цінності внутрішнього забезпечення якості освіти, підходи, кращі практики та відповідальність за недоброчесну поведінку учасників освітнього процесу під час навчання, викладання, провадження освітньої, методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності. Метою Положення є дотримання принципів академічної доброчесності, етики академічних взаємовідносин та їх забезпечення здобувачами вищої освіти, педагогічними і науково-педагогічними працівниками, замовниками освітніх послуг; інструменталізацію академічної доброчесності як позитивної, необхідної академічному середовищу цінності, переведення її в набір повсякденних професійних дій і сталих освітніх практик. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності під час навчання, викладання, реалізації досліджень. Положення спрямоване на забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності всіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів і загальноприйнятих норм щодо етичної поведінки всіма педагогічними, науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти, слухачами курсів підвищення кваліфікації, а також іншими особами, які проводять дослідження чи навчаються. Положення є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, формування в Інституті академічної культури якості освіти як основи його розвитку, конкурентоспроможності та міжнародного іміджу.

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (нова редакція). Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО«УМО» НАПН України, 2025. 30 с.

НАВЧАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ

Видання

Плани та освітні програми

План роботи Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025 рік.

Вікторія Сидоренко.

Стратегія розвитку БІНПО базується на сучасному законодавчому і нормативному забезпеченні, науково-обґрунтованих критеріях оцінювання якості освітнього процесу, державних стандартах вищої і професійно-технічної освіти, результатах перманентного моніторингу попиту і пропозицій потреб регіонального ринку праці у висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівцях.

Досвід цифрової трансформації всіх напрямів діяльності Інституту, який був у 2014 році переміщений із зони проведення антитерористичної операції, та готовність колективу організувати та здійснювати роботу у віддаленому режимі дозволили швидко мобілізуватися з початком повномасштабної збройної агресії росії та оперативно й дієво налагодити функціонування в нових екстремальних воєнних умовах.

В умовах воєнного стану діяльність Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти спрямовано на реалізацію дієвої інтегративної багаторівневої системи науково-методичного супроводу професійного розвитку конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, які мають ключові і фахові компетентності, уміють вирішувати комплексні завдання, створювати висококласні та інноваційні інтелектуальні продукти. Процес навчання замовників освітніх послуг максимально компетентізовано, переглянуто традиційний арсенал засобів, принципів, технологій, при цьому надається перевага суб'єктній активності й творчості педагога, який самостійно моделює і зреалізовує індивідуальну освітню траєкторію, визначає параметри процесу навчання, здійснює цілепокладання і конструктивну корекцію в принципово нових умовах.

Планування та організацію роботи БІНПО побудовано за кластерним підходом як основною формою взаємодії і партнерства між усіма учасниками-структурантами освітнього простору. У річному плані роботи Інституту освітній кластер кожної кафедри та відділу включає: айдентику, місію, візію, систему цінностей, завдання освітнього кластеру на навчальний рік і в подальшій перспективі; нові грані міжнародного партнерства; співпрацю із закладами освіти, громадськими організаціями, установами в межах України; бази практик, на яких бази практик, на яких здійснюється практична підготовка здобувачів; категорії слухачів курсів підвищення кваліфікації і види розробленої для них продукції, також зроблено SWOT-аналіз діяльності (визначено сильні, слабкі сторони, можливості, загрози); обґрунтовано внутрішні і зовнішні ризики для реалізації кожного освітнього кластеру. Забезпечення якості освіти та якості надання освітніх послуг розглянуто як освітній тренд діяльності БІНПО. Система якості освіти ґрунтується на системі стратегічного планування, перманентного моніторингу, самооцінки забезпечення якості замовниками освітніх послуг, роботодавцями.

Для педагогічних, науково-педагогічних працівників, керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, працівників методичних служб, а також усіх, хто цікавиться питаннями модернізації вітчизняної системи післядипломної освіти.

План роботи Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2025 рік/ наукова ред., упорядкування проф. Вікторії Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 130 с.

Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти: освітньо-професійна програма для короткотермінових курсів підвищення кваліфікації.

Сидоренко Вікторія, Геревенко Андрій, Головка Дарина, Чертов Владислав, Коссова-Сіліна Галина.

Цифрова трансформація є одним із глобальних викликів для сучасної економіки, суспільства й професійної освіти зокрема, проявом глобальної цифрової революції. Вона змінює як середовище професійної освіти, так і підготовку нового типу – «цифрового фахівця», для якого цифрові технології стають невід’ємним складником продуктивної професійної діяльності, а розвиток цифрової компетентності – однією з ключових для повноцінного життя, соціальної інтеграції і соціальної активності. Метою освітньо-професійної програми є розвиток та/або вдосконалення цифрової компетентності педагогів, їхньої цифрової та інформаційної грамотності при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти; формування впевненого, критичного і відповідального використання методів і систем штучного інтелекту та взаємодії із цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності. За успішної реалізації ОПП слухачі отримують навички розроблення сучасного навчально-методичного забезпечення з використанням інструментів ШІ, генеративних платформ, графічних і відеосервісів, симуляторів та адаптивного контенту відповідно до принципів універсального дизайну. Програма містить теоретичний матеріал, практичні завдання та вправи, що сприяють ефективному впровадженню цифрових інновацій в освітній процес при підготовці майбутніх кваліфікованих працівників. Освітньо-професійна програма складається з трьох модулів, що розкривають можливості використання технологій штучного інтелекту для розроблення навчально-методичного забезпечення, сучасних онлайн-інструментів і принципів універсального дизайну при створенні ефективного та інклюзивного освітнього контенту. Програма орієнтована на практичне застосування знань і сприяє підготовці фахівців, здатних до створення якісного, сучасного, доступного та інклюзивного освітнього середовища відповідно до вимог сучасного виробництва та інформаційного суспільства. Освітньо-професійну програму розроблено відповідно до комплексної теми науково-дослідної роботи БІНПО «Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» (0122U202007, 2022–2025 рр.).

Сидоренко Вікторія, Геревенко Андрій, Головка Дарина, Чертов Владислав, Коссова-Сіліна Галина. Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти: освітньо-професійна програма для короткотермінових курсів підвищення кваліфікації / Вікторія Сидоренко, Андрій Геревенко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 65 с.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та навчально-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти «Професійний розвиток методистів в умовах соціокультурних та освітніх викликів».

Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов.

В умовах інноваційних соціокультурних викликів суспільство і держава формують запит на підготовку конкурентоспроможного на ринку праці фахівця. Трансформації, пов'язані з європейською інтеграцією, позитивні результати освітніх реформ, підвищення конкурентоспроможності економіки вимагають створення сучасного середовища професійної освіти та ефективної системи підготовки робітничих кадрів для повоєнного відновлення України. Професійний розвиток методистів ЗП(ПТ)О та НМЦ П(ПТ)О є необхідною умовою досягнення якості освітніх процесів в мінливих умовах сьогодення, балансу між гнучкістю і стабільністю, творчістю та результативністю. Метою освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації «Професійний розвиток методистів в умовах соціокультурних та освітніх викликів» є розвиток інтегральної, ключових, загальних і фахових компетентностей методистів ЗП(ПТ)О та НМЦ П(ПТ)О, що забезпечують результативність їхньої професійної діяльності та сприяють безперервному професійному та особистому розвитку шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти в умовах соціальних трансформацій та євроінтеграційних процесів в освіті. Програма містить комплекс освітніх компонентів, зокрема змістових модулів, варіативних модулів (спецкурсів) тощо, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання. Використовується в процесі: внутрішнього і зовнішнього контролю якості підвищення кваліфікації; розроблення й коригування навчальних і робочих навчальних планів та програм; визначення профілів професійних компетентностей відповідно до Класифікатора професій працівників за категоріями; розроблення засобів оцінювання (ідентифікація компетентностей та вимірювання результатів навчання) слухачів. Освітньо-професійну програму розроблено відповідно до комплексної теми НДР Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти «Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» (0122U202007, 2022–2025 рр.).

Сидоренко В., Кулішов В. Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та навчально-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти «Професійний розвиток методистів в умовах соціокультурних та освітніх викликів». Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО, 2024. 78 с.

Педагогіка вищої школи: освітньо-професійна програма для курсів підвищення кваліфікації викладачів ЗВО.

Юлія Герасименко, Володимир Кулішов, Ілля Пахомов.

Освітньо-професійна програма для курсів підвищення кваліфікації «Педагогіка вищої школи» спрямована на підвищення рівня компетентностей викладачів закладів вищої освіти у контексті організації та реалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти, володіння основами педагогічної та професійної психології, педагогічного менеджменту. Програма відображає сучасний стан педагогічної науки щодо розвитку професійних компетентностей викладачів закладів вищої освіти, необхідних на сучасному ринку праці, містить комплекс освітніх компонентів, зокрема змістових модулів, контрольних заходів тощо, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання (компетентностей), що дає право фахівцям на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації відповідно до суспільних та освітніх викликів, роботодавців і ключових стейкхолдерів. Освітньо-професійна програма призначена для підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти за різними формами навчання. Після успішного опанування програми набуваються або вдосконалюються професійні (фахові, предметні) компетентності.

Педагогіка вищої школи: освітньо-професійна програма для курсів підвищення кваліфікації викладачів ЗВО / Юлія Герасименко, Володимир Кулішов, Ілля Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2025. 45 с.

Навчальні посібники

Особливості формування та прогнозування попиту на фахівців в різних регіонах України в умовах повоєнного відновлення: навчально-методичний посібник.

Герасименко Ю.С., Шиян Д.В., Ульяновченко Н.В.

Навчально-методичний посібник розроблений для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, щоб поновити та покращити їх знання відносно формування та прогнозування попиту на фахівців у різних регіонах України в умовах повоєнного відновлення. Посібник спрямований на підвищення кваліфікації педагогічних працівників та їх підготовку до ефективної роботи із здобувачами освіти з метою адаптації їх до потреб ринку праці після війни. Він включає в себе

теоретичний матеріал з аналізу сучасних тенденцій у формуванні попиту на ринку праці, а також практичні методики та інструменти для прогнозування цих потреб в різних регіонах країни. Посібник також містить приклади навчальних програм із врахуванням специфіки регіональних особливостей та попиту на конкретні професії у відновлювальному періоді. Його ціль - забезпечити педагогічних працівників необхідними знаннями та інструментами для підготовки кваліфікованих фахівців, які будуть відповідати потребам ринку праці та сприяти соціально-економічному відновленню регіонів України після війни. Матеріали цього видання нададуть корисний теоретичний базис і практичні інструменти для розуміння та аналізу особливостей формування попиту на фахівців у різних регіонах країни в післявоєнний період. Вони допоможуть педагогам професійної освіти в адаптації навчальних програм та методик до конкретних потреб ринку праці та регіональних особливостей.

Герасименко Ю.С., Шиян Д.В., Ульяновченко Н.В. Особливості формування та прогнозування попиту на фахівців в різних регіонах України в умовах повоєнного відновлення: навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 79 с.

Цифрова трансформація освітнього середовища ЗП(ПТ)О: теорія, методика, практика

Геревенко А.М., Головка Д.Ю., Коссова-Сіліна Г.О.

Швидкі зміни в глобальному інформаційному просторі, зростання обсягів даних та впровадження цифрових технологій у різні сфери життя створюють потребу в новому підході до освіти та викладання. Впровадження сучасних засобів навчання, програм і онлайн-сервісів відкриває безмежні можливості для створення інтерактивних навчальних платформ, автоматизації процесів оцінювання, аналізу навчальних даних та впровадження інших інноваційних рішень. Посібник розроблено з метою розвитку готовності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до професійної діяльності в умовах цифрової трансформації освітнього середовища. Посібник стане у нагоді майстрам виробничого навчання, викладачам професійно-теоретичної підготовки ЗП(ПТ)О, методистам, керівникам ЗП(ПТ)О, які опікуються проблемою цифрової трансформації освітнього середовища ЗП(ПТ)О. Навчально-методичний посібник розроблено відповідно до комплексної теми науково-дослідної роботи БІНПО «Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» (0122U202007, 2022–2025 рр.).

Цифрова трансформація освітнього середовища ЗП(ПТ)О: теорія, методика, практика: навчально-методичний посібник / Автори-упорядники: А. М. Геревенко, Д. Ю. Головка, Г. Ю. Коссова-Сіліна. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 312 с.

Розвиток цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: від теорії до

практичних рішень

Геревенко А.М., Головка Д.Ю., Чертов В.І.

Динамічні трансформації цифрового освітнього простору, інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зростання обсягів освітніх даних і поширення цифрових сервісів обумовлюють необхідність концептуального переосмислення підходів до організації та функціонування освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Сучасні цифрові інструменти, платформи дистанційного і змішаного навчання, електронні освітні ресурси та аналітичні сервіси створюють передумови для підвищення якості освіти, індивідуалізації навчальних траєкторій, оптимізації управлінських і педагогічних процесів та забезпечення стійкості освітнього середовища в умовах кризових викликів.

Посібник спрямований на науково-методичне забезпечення процесів цифрової трансформації закладів професійної (професійно-технічної) освіти та формування готовності педагогічних працівників до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти. У посібнику інтегровано теоретичні положення сучасної педагогіки, цифрової дидактики та освітнього менеджменту з практичними моделями, інструментами й прикладними рішеннями щодо проєктування, впровадження та розвитку цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О.

Посібник призначений для викладачів професійно-теоретичної підготовки, майстрів виробничого навчання, методистів, керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а також інших фахівців, діяльність яких пов'язана з упровадженням і супроводом цифрових освітніх рішень.

Навчально-методичний посібник підготовлено відповідно до комплексної теми науково-дослідної роботи БІНПО «Трендвотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України» (0122U202007, 2022–2025 рр.).

Розвиток цифрового освітнього середовища ЗП(ПТ)О: від теорії до практичних рішень /Автори-упорядники: А. М. Геревенко, Д. Ю. Головка, В. І. Чертов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 375 с.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія».

Алла Ключко, Вікторія Сидоренко.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» містить систематизований перелік вибіркового компонентів, що пропонуються для формування індивідуальної освітньої траєкторії магістрантів. У виданні подано короткі характеристики навчальних дисциплін, їх мету, завдання, очікувані результати навчання, обсяг та форми підсумкового контролю. Каталог спрямований на забезпечення академічної мобільності, розвитку професійних і загальних компетентностей здобувачів освіти, а також

реалізацію принципів студентоцентрованого навчання. Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науково-педагогічним працівникам, гарантам освітніх програм.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» / укладачі Алла Ключко, Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 36 с.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальність С4 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія».

Алла Ключко, Вікторія Сидоренко.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 «Психологія», освітньо-професійної програми «Психологія» є нормативно-методичним виданням, що визначає перелік та зміст вибіркового освітніх компонентів магістерської підготовки. У каталозі подано структурований опис навчальних дисциплін із зазначенням мети, завдань, програмних результатів навчання, обсягу в кредитах ЄКТС та форм контролю. Видання спрямоване на забезпечення реалізації принципів студентоцентрованого навчання, академічної свободи та формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти.

Каталог вибіркового навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальність С4 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія». Алла Ключко, Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 50 с.

Практика переддипломна: методичні рекомендації до організації та проведення практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія».

Алла Ключко.

У методичних рекомендаціях розкрито загальні положення переддипломної практики, висвітлені особливості організаційного етапу практики, фахові завдання з поясненнями, приклади оформлення звітної документації. Методичні рекомендації містять чіткі інструкції щодо реалізації усіх завдань практики, що дозволить здобувачам максимально ефективно реалізувати загальну мету та завдання переддипломної практики.

Рекомендовано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія».

Практика переддипломна: методичні рекомендації до організації та проведення практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої

освіти спеціальності 053 «Психологія» / укладач Алла Клочко. Біла Церква: БІНПО, 2025. 39 с.

Практичний poradник до виконання випускних робіт за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О (категорія слухачів: викладачі професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, старші майстри).

Ю.С. Герасименко, Н.Г. Торба, І.В. Пахомов.

У практичному poradнику розглянуто порядок підготовки, оформлення та захисту випускної роботи для майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які підвищують кваліфікацію за заочною та очно-дистанційною формами навчання на базі Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

У змісті даного видання представлено рекомендований перелік тем випускних робіт, орієнтовний план їх виконання та список літературних джерел, які стануть у нагоді при виконанні випускних робіт по кафедрі педагогіки, психології та менеджменту.

Практичний poradник може бути корисним для майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки закладів професійної (професійно-технічної) освіти на дистанційному етапі підвищення кваліфікації при виконанні випускної роботи.

Практичний poradник до виконання випускних робіт за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О (категорія слухачів: викладачі професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, старші майстри) / Ю.С. Герасименко, Н.Г. Торба, І.В. Пахомов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2025. 91 с.

ВИСНОВКИ

Ринкова економіка чітко визначає орієнтири професійної (професійно-технічної) освіти, робить очевидним, що головна мета всіх суб'єктів освітнього процесу полягає в необхідності врахування сучасних соціально-економічних реалій ринку праці та трансформування їх в інноваційні освітні програми підвищення кваліфікації і перепідготовки. В основі підготовки і підвищення кваліфікації працівників професійної (професійно-технічної) освіти мають бути покладено професійні стандарти, які відповідають динаміці поведінкових настанов молоді, задовольняють потреби роботодавців і ключових стейкхолдерів і достовірність прогнозування ринку праці. Постає завдання створення інтегрованих, широкопрофільних професій. Практично в будь-якій галузі вимоги до умінь і навичок працівників змінюватимуться. Підприємствам, які мають намір відповідати вимогам четвертої промислової революції, доведеться допомогти виробничому персоналу адаптуватися до нових умов. Важливою складовою стане й різноманітність робочої сили, а розмиття географічних кордонів і можливість працювати віддалено – дозволить співпрацювати з талановитими людьми з будь-якої країни світу. Саме розвиток професійної компетентності є необхідним складником професійного саморозвитку і самореалізації педагога професійної освіти впродовж життя, його конкурентоспроможності на вітчизняному і міжнародному ринку праці.

Сучасна професійна освіта розвивається в контексті якісних змін не тільки цілей освітнього процесу, а й моделей професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. У зв'язку з реформуванням системи освіти загалом та системи професійної освіти зокрема долаються традиційні уявлення про педагогічну діяльність, як таку, що регулюється нормами стандартизованої професійної поведінки в педагогічних ситуаціях, які повторюються. Зміни, котрі відбуваються на сучасному етапі в освітній системі України, підтверджують, що на сьогодні чільне місце серед інтенсивних чинників розбудови освіти посідає педагог з його компетенціями, здібностями, навичками, досвідом, мотивами трудової діяльності.

Розвиток економіки держави залежить від підготовки конкурентоспроможного на світовому й вітчизняному ринку праці персоналу. Проте система розвитку робочої сили в Україні характеризується яскраво вираженими структурними проблемами і низькими показниками ефективності порівняно з міжнародними стандартами, професійно-кваліфікаційним дисбалансом попиту і пропозиції, відсутністю у працівників і випускників закладів професійної освіти затребуваних роботодавцями навичок і компетенцій.

Пандемія, спричинена спалахом коронавірусної хвороби COVID-19, стала серйозним випробуванням для всієї світової економіки. На думку

експертів Міжнародної організації праці, криза 2020 року є найгіршою за останні десятиліття.

Проведене трендвотчінгове дослідження вміщує опис, відбір і ранжування новітніх тенденцій на світовому і вітчизняному ринку праці в умовах пандемії COVID-19, відстеження бізнес-чинників (попиту, пропозиції робочої сили) для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок і сфер діяльності при підготовці висококваліфікованих і компетентних фахівців, з метою маркетингу освітніх послуг і нетворкінгу з представниками виробництва, бізнесу. Проаналізовано параметри ринку праці за відповідними галузями в умовах економічної кризи, спричиненої пандемією COVID-19. Простежено статистику економічно активного населення за видами економічної діяльності. Подано структуру вакансій за видами економічної діяльності та визначено динаміку потреби сільськогосподарських, будівельних, промислових тощо підприємств у працівниках.

Теоретичний аналіз проблеми дослідження й одержані результати дослідно-експериментальної роботи підтвердили авторську гіпотезу, засвідчили ефективність розв'язання поставлених завдань і дали підстави для формулювання **загальних висновків**.

1. Запропонований вище підхід трендвотчінгового дослідження, у сутність якого покладено визначення кластерів тенденцій на основі визначення їхньої швидкості поширення, дозволяє кількісно врахувати невизначеність, пов'язану із природою самої тенденції та вибору напрямку інноваційного розвитку. Також даний підхід звужує діапазон можливих ризиків настання чи ненастання подій у рамках формування тенденції в подальшому. Проведення трендвотчінгу підвищує об'єктивність прийняття рішень та дозволяє рекомендувати його як елемент альтернативної методики при визначенні перспективних напрямків інноваційного розвитку для застосування в практиці. При цьому подальших досліджень потребує систематизація різних тенденцій соціума та на їхній основі побудова моделі можливого розвитку промислового підприємства України з виробництва машин та устаткування за різними напрямками інноваційної діяльності.

2. Виклики суспільства й освіти чітко визначають орієнтири модернізації професійної освіти: необхідність урахування сучасних соціально-економічних реалій ринку праці та трансформування їх в інноваційні моделі підвищення кваліфікації на засадах компетентнісного підходу; отримання фахівцями компетенцій, що користуються попитом у роботодавців і ключових стейкхолдерів; заповнення прогалін між потребами та наявною пропозицією на ринку праці. Для підготовки кваліфікованих фахівців, отримання ними нових кваліфікацій (фахових компетентностей) у системі професійної освіти мають бути передбачено такі форми роботи: розроблення нових і впровадження вже розроблених компетентнісно орієнтованих освітніх програм, короткострокових курсів для підвищення (отримання додаткової часткової) кваліфікації для вже працюючих професіоналів і робітників;

сприяння налагодженню та укріпленню зв'язків із місцевою владою, бізнесом; популяризація робітничих професій серед молоді.

3. Необґрунтоване зменшення показників регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих кадрів та неготовність органів влади здійснювати підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку дорослого населення, зокрема переміщених осіб, за рахунок коштів державного та регіональних бюджетів. Особливо болісно сприймають відмову у регіональному замовленні здобувачі професійних кваліфікацій та педагогічні працівники переміщених із тимчасово окупованих територій закладів П(ПТ)О (Луганська, Донецька області).

4. Потребують підтримки для відбудови та оснащення, матеріально-технічного забезпечення діяльності закладів П(ПТ)О, що знаходились та знаходяться в зоні проведення бойових дій (Чернігівська, Житомирська, Київська, Сумська, Харківська, Запорізька, Дніпропетровська, Миколаївська та Херсонська області).

5. Необхідно включити до переліку професій загальнодержавного значення професії, що відносяться до технологічно суміжних із військово-обліковими професіями, та забезпечити підготовку відповідних кадрів за рахунок коштів державного бюджету.

6. Забезпечення всебічного і сталого розвитку освіти і науки України, соціальної єдності й подальшого розвитку демократичної культури залежить від *своєчасного вивчення попиту на нові компетентності кваліфікованих працівників на ринку праці, інноваційного, організаційно-методичного та наукового забезпечення безперервного професійного розвитку фахівців шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти* відповідно до цілей і пріоритетів державної освітньої політики, визначених стратегічними і програмними документами, синергії науки, виробництва, бізнесу та закладів професійної освіти. Для закладів професійної освіти є важливим не лише забезпечення споживачів освітніх послуг певною професією, що користується попитом на ринку праці, а досягнення ними певного кваліфікаційного рівня, розвиток ключових і фахових компетентностей для освіти впродовж життя, які забезпечують конкурентоспроможність фахівців на міжнародному, національному та регіональному ринках праці. Тому особливого значення набуває розроблення механізму відповідності ринку освітніх послуг потребам та викликам ринку праці з урахуванням збалансованості попиту і пропозиції робочої сили (зумовлюється зміною вимог до існуючих професій, появою принципово нових професій і спеціальностей, зокрема, інтегрованих і укрупнених); розвиток професійного навчання персоналу на виробництві і навчання безробітних громадян; надання профорієнтаційної допомоги учнівській молоді та іншим категоріям населення тощо. Активізація діалогу між закладом професійної освіти, владою і громадськістю, обговорення перспектив інституційного розвитку системи освіти і навчання, розбудови її інституційної спроможності, розроблення механізмів реагування закладу освіти на пропозиції роботодавців, органів управління освітою, ОТГ тощо

характеризує та забезпечує ефективне виконання всіх її функцій.

7. В основі підготовки і підвищення кваліфікації працівників професійної освіти мають бути покладено професійні стандарти, які відповідають динаміці поведінкових настанов молоді, задовольняють потреби роботодавців і ключових стейкхолдерів і нові освітні світові та вітчизняні тренди. Підприємствам, які мають намір відповідати вимогам четвертої промислової революції, доведеться допомогти виробничому персоналу адаптуватися до нових умов. Для підготовки кваліфікованих фахівців, отримання ними нових кваліфікацій (фахових компетентностей) у системі професійної освіти мають бути передбачено такі форми роботи: розроблення нових і впровадження вже розроблених компетентнісно орієнтованих освітніх програм (курсів) у програми навчання технічних університетів, коледжів та закладів професійної освіти; розроблення та впровадження компетентнісно орієнтованих короткострокових курсів для підвищення (отримання додаткової часткової) кваліфікації в технічних університетах, коледжах та закладах професійної освіти для вже працюючих професіоналів та робітників; розбудова потенціалу закладів освіти у залученні зацікавлених абітурієнтів та наданні послуг із формального та неформального навчання, спрямованого на формування компетенцій (підвищення кваліфікації викладачів та вчителів; освітні заходи; сприяння налагодженню та укріпленню зв'язків із місцевою владою та приватними компаніями тощо); популяризація робітничих професій серед молоді; заходи, спрямовані на покращення діалогу різних груп зацікавлених осіб стосовно розроблення та впровадження стійкої моделі підготовки здобувачів освіти і працівників за компетенціями, затребуваними на ринку праці.